

Arbeids manden

Medlemsblad for Norsk Arbeidsmandsforbund Nr. 8/2007 • 109. årg

Renholder i 40 år

side 6-7

Storstreik for AFP

«Mange vil tape økonomisk med forslaget til ny modell. Det liker han dårlig. Så dårlig at han er villig til å vise styrke ved å ta med seg 850 000 medlemmer ut i streik.»

LO bebuder storstreik til våren dersom den framtidige avtalefestete pensjonen ikke blir like god som dagens ordning. Kampen om AFP blir derfor den store saken mellom fagbevegelsen og regjeringen fram mot tariffoppgjøret neste år. Fagbevegelsen krever at avtalefestet pensjon etter 2010 ikke blir dårligere enn dagens for dem som velger å gå av ved fylte 62 år.

Da regjeringen la fram stortingsmeldingen om framtidens pensjonssystem i oktober i fjor, ble det skapt et inntrykk av at ordningen med avtalefestet pensjon skulle videreføres omtrent som før, og at ingen kom til å tape.

Statsminister Jens Stoltenberg sto på talerstolen under Arbeidsmandsforbundets landsmøte i mai og bebudet at det skal bli en god og verdig AFP og at statens bidrag skal være minst det samme som nå. Det blir nesten som en vinn-vinn-situasjon med den nye ordningen, ga han inntrykk av.

LO-lederen, som sitter i et regjeringsnedsatt utvalg som skal finne fram til en løsning på «AFP-problemet», sier han ikke er fornøyd med det forslaget som foreligger. Det er ikke godt nok – og et langt stykke unna å være jevnod med nåværende ordning.

Mange vil tape økonomisk med forslaget til ny modell. Det liker han dårlig. Så dårlig at han er villig til å vise styrke ved å ta med seg 850 000 medlemmer ut i streik.

BA

En ny medlemsfordel

Når noen mener det ikke er noen vits i å organisere seg - for vi får jo samme lønna, uansett, så er svaret som regel: «Ja, takket være oss får du det. Men du får ikke medlemsfordelene, blant annet de kollektive forsikringene som er billigere enn ved individuelt kjøp, og vel så gode som andre».

I høst lanserer Arbeidsmandsforbundet en ny gruppeforsikring for sine yrkesaktive medlemmer, med dekning ved død og uførhet. Det unike med dette tilbudet er at det ikke kreves helseerklæring ved inngåelse av forsikringsavtalen.

Noen vil innvende at de ikke trenger den, fordi de har forsikring gjennom jobben. Da er svaret «det er ok det, men denne gruppeforsikringen kommer i tillegg til dem du allerede har og gir deg gunstige særfordeler». Mange av forbundets medlemmer har nemlig ikke noe forsikringstilbud i jobben ut over det lovpålagte. Ved å bli med på denne nye forsikringen, kan det bidra til at du og dine får den ekstra kapitalen som skal til for å avhjelpe i en ellers vanskelig situasjon.

Å være fagorganisert skal gi deg trygghet, også om det verste skulle skje.

BA

Innhold

03 Ny gruppeforsikring

06 Renholder i 40 år

10 Anleggslinje

14 Galina lampolskaja

18 Fagbladene styrkes

20 Radikal legefrue

22 Kunst i fagbevegelsen

27 Whisky-samler

TREHJULING: Lillian Aga på trehjulingen hun bruker når hun forflytter seg fra «midten» til «sør» på Søderberg (i bakgrunnen).

Medlemsblad for Norsk Arbeidsmandsforbund

Postadresse:

Pb. 231 Sentrum, 0103 Oslo

Layout:

Stine Iversen, LO Media

Produksjon:

Stiftelsen Fri Fagbevegelse
– LO Media
Møllergt. 39, 0179 Oslo

Annonsepriser:

4-farger:
Helside kr 10.600
Halvside kr 7.600
Kvartside kr 5.300

Svart/hvitt:
Helside kr 9.200
Halvside kr 6.600
Kvartside kr 4.200

Ansvarlig redaktør:

Britt Andreassen
Epost: britt@lo-media.no
arb-mand@lo-media.no
Tlf: 23 06 33 67

Redaksjonen avsluttet 25.09.2007

Arbeidsmanden redigeres etter Vær Varsom-plakatens regler for god presse-skikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU), et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund, behandler klager mot pressen. Adressen er PFU, Rådhusgt. 17, Postboks 46 Sentrum, 0101 Oslo.

Arbeidsmanden utkommer 10 ganger i året. Utgitt siden 1898.

Nytt forsikringstilbud til medlemmene

Dødsfallforsikring

Uføreforsikring uten helseerklæring

Med et landsmøtevedtak i ryggen tilbys alle yrkesaktive medlemmer av Norsk Arbeidsmandsforbund en ny gruppeforsikring. Den koster 289 kroner per måned. Forsikringsbeløpet utbetales ved medlemmets død, eller hvis medlemmet blir varig ufør. Engangsutbetalingen er på 4G – per i dag 267 248 kroner.

Forsikringskomiteen i forbundet har arbeidet lenge sammen med SpareBank1 for å komme fram til dette forsikringstilbudet. Utgangspunktet var at det ikke skulle koste mer enn 300 kroner per måned. Forsikringen ble presentert på landsmøtet, som vedtok med 180 mot 18 stemmer å tilby den til alle yrkesaktive medlemmer.

– Jeg er veldig spent, men jeg tror vi klarer dette. Det er med skrekkblandet fryd vi nå er i gang, sa organisasjonsleder Kirsti Mandal da forbundets ansatte var samlet på Sørmarka utenfor Oslo for en gjennomgang av det nye medlemstilbudet. Alle deler av organisasjonen har nå fått grundig innføring i hva forsikringstilbudet innebærer, og skal kunne svare på spørsmål fra medlemmene.

Salg

– Utfordringen nå blir å selge forsikringen til våre medlemmer. Andre har klart det før oss, og da klarer vi det også, framholdt forbundsleder Erna C. Dyngre, som er svært glad for at landsmøtet stilte opp slik det gjorde. 75 prosent av forbundets yrkesaktive medlemmer må takke ja til forsikringen for at den skal kunne gjennomføres som en del av medlemskapet.

Brev

I løpet av uke 43 i oktober skal alle yrkesaktive medlemmer ha mottatt et brev fra forbundet om denne forsikringen, som gjøres gjeldene fra 1. mars 2008 dersom innbetalingsgiroen er betalt innen fristen. Med dette brevet følger en ferdig utfylt reservasjonserklæring og en frankert svarkonvolutt. Det eneste medlemmet skal gjøre, er å sette på dato og underskrive erklæringen om at han/hun ikke vil ta imot denne medlemsfordelen. Ved det fraskriver man seg retten til erstatning.

Brevet skrives på norsk, men en informasjonsbrosjyre er oversatt til engelsk, spansk og arabisk. Det vil også være informasjon om forsikringen på LOfavor.no.

Utbetaling ved død

Den nye gruppelivsforsikringen kommer i tillegg til de forsikringer medlemmene har for eksempel gjennom jobben. Den gjelder hele døgnet, i hele verden og gir en erstatning på 4G fram til medlemmet fyller 51 år. Fra 51 år reduseres forsikringssummen med 5 prosent for hvert år medlemmet er eldre enn 51 år. Dødsfallsdekning opp-

«Mange ville ikke kunne få en slik forsikring utenom dette tilbudet». Kalle Seip, SpareBank1.

hører ved utgangen av det medlemmet fyller 67 år. Uføreforsikringen opphører den dagen medlemmet fyller 60 år.

Alle kan bli med

Alle yrkesaktive medlemmer under 67 år kan være med. Det innbefatter medlemmer som har permisjon, permitterte medlemmer, arbeidsledige medlemmer og medlemmer som er sykmeldte. For denne siste gruppen gjelder spesielle regler.

Det viktige, og spesielle, er at medlemmene ved etablering av den nye gruppelivs-

forsikringen, ikke behøver å levere helseerklæring. Nye medlemmer som kommer til, trenger heller ikke levere helseerklæring. Men: det er to års karens for sykdommer eller lidelser som medlemmet hadde ved innmeldingstidspunktet som det må antas at medlemmet kjente til.

Omfattende bestemmelser

Forsikringsvilkårene er så omfattende at det er vanskelig for Arbeidsmanden å presentere alle. Vanskelig er det også å sammenlikne den nye gruppeforsikringen med

SAMLING: Alle forbundets ansatte og flere fra SpareBank1 var samlet på Sørmarka utenfor Oslo for å få en grundig innføring i hva den nye gruppeforsikringen for medlemmene innebærer.

beidstakere har ganske få tillitsvalgte, de har sjelden noen fast oppmøteplass, de jobber ofte alene og har liten eller ingen kontakt med kollegene sine, konstaterer Solvang. – Vi har også en spesiell utfordring overfor de mange ikke-vestlige medlemmene våre. Mange av dem snakker også dårlig norsk. Men vi vet at de påvirkes av kolleger og kjente, de bruker munn-til-munn-metoden i større grad enn de vestlige. Derfor er det viktig at vi får laget informasjonsmaterieell på ulike språk.

Unge medlemmer

– Det er ikke forskjell på ungdom og folk flest som er eldre. Den største forskjellen er erfaring. Dess yngre vi er, jo mindre erfaring, og spesielt innen forsikring, sier ungdomssekretær Pål Sture Nilsen. – Dessuten: Dess yngre vi er, jo mer udødelig er vi. Ungdommen er mer impulsiv, også når de handler. De vil spørre: Hvor godt er dette tilbudet i forhold til å kjøpe det individuelt?

Han tror at ungdommene i forbundet kan få satt fart i arbeidet med å informere om gruppeforsikringen. De tar raskt i bruk ny teknologi for å kontakte hverandre eller for å hente inn opplysninger.

– Vi må bruke det vi vet unge mennesker bruker i det daglige. Finne fram til ulike måter å møte dem på. Det er utfordringen, fastslår Pål Sture Nilsen.

20 000 medlemmer

I løpet av kort tid skal 20 000 av Arbeidsmandsforbundets medlemmer nås med informasjon om dette forsikringstilbudet. Målet er lavest mulig reservasjon. Produktet må oppleves fordelaktig for den enkelte.

– For det er det, presiserer Ragne Steensrud. – Prisen er gunstig, det er ingen helsevurdering - altså er den solidarisk. Dessuten dekker den et behov som angår alle.

– Denne gruppeforsikringen koster månedlig mindre enn fire 20-pakninger med sigaretter, en cola fra automaten hver dag eller en VG hver dag. Det er noe å tenke på, tilføyer hun.

Tekst og foto: Britt Andreassen

hva det vil koste for en tilsvarende individuell forsikring. Disse har ofte en annen oppbygging av prissettingen. Forbundets nye medlemstilbud koster imidlertid det samme fra innmeldingstidspunktet og fram til forsikringen opphører. Og – prisen er lik for kvinner og menn, og for alle aldrer.

350 banker tilknyttet SpareBank1-alliansen landet rundt kan gi fylldige opplysninger om ordningen, samt forbundets ansatte på distriktskontorene og i hovedkontoret i Oslo.

– Ingen medlemmer skal bli avvist i banken,

lover SpareBank1s Ragne K. Steensrud, som jobber spesielt med organisasjonsmarkedet.

Spesielle grupper

– Informasjon om gruppeforsikringen blir en av de største utfordringene, konstaterer forbundssekretær Lise Solvang. Hun har ansvar for en av de største yrkesgruppene i forbundet: renholderne. Hennes bekymring er hvordan de skal få nok kunnskap om den nye ordningen.

– Jeg har tenkt mye på det, og har ikke funnet noe enkelt svar. Denne gruppen ar-

Liten kvinne – stor jobb

Lillian Aga er ikke av dem som rager høyest, men hun gjør en jobb det virkelig står respekt av. I over 40 år har hun vært renholder på Hydro Karmøy.

Like lenge har hun vært LO-organisert. Hun fikk 40-årsnåla i fjor.

– Jeg har vært organisert hele tiden, mor sa jeg skulle. Å være organisert gir deg trygghet i jobben. Dessuten er det bra med forsikringen som følger med, mener Lillian. Sommeren 1967 ble hun med moren sin, Brita Aga, på jobben. Moren var renholder

på Hydro og arbeidet der i over 20 år før hun gikk av med pensjon.

– Ja, det var mor mi som ordna jobb for meg, smiler Lillian. – Og det er jeg glad for. Det er en god arbeidsplass og jeg trives veldig godt.

Da hun begynte var timelønna 5 kroner og 60 øre. Nå tjener hun kr 136,30 i timen.

– Tariffavtalen sikrer oss. Derfor er det viktig med fagorganisasjonen, understreker hun.

Blomstret nylonforkle

Nå er Lillian ansatt i ISS, men har i løpet av arbeidsøkta på Hydro hatt mange arbeidsgivere – Royal renhold, Haugaland renhold, Rjukan renhold og ISS - og bare flyttet over etter som anbudet er overtatt av nye. Hun er en av 25 ISS-renholdere på Hydro Karmøy.

– Det er tungt arbeid, det vil jeg si. Det var tyngre før med kost og vann, men etter at vi begynte med mopp i 1984, er arbeidet mye lettere, konstaterer Lillian. Hun beretter om andre viktige endringer også. Da hun begynte delte bedriften ut arbeidsuniformen – et blomstret nylonforkle. Og hjelm.

Brannsikkert arbeidstøy

Nå bruker alle dresser av flammehemmende materiale. Hjelm, vernebriller og -sko er også på plass. Alle ansatte må sikkerhetsklareres annethvert år – bære idkort med bilde. I sannhet er stor forandring fra de første årene. Hun er 58 år, men har ikke merket slitasjeproblemer selv etter så mange år med hardt arbeid.

– Jeg var borte fra jobben i tre måneder for fire år siden. Da falt jeg og brakk hofta etter en forestilling med «Kvinner på randen». Men ellers er jeg lite sjuk, sier hun.

VERNEUTSTYR: – Det er stor forskjell på arbeidstøy før og nå, fastslår Lillian Aga, som fikk utdelt et blomstret nylonforkle som arbeidsuniform da hun begynte for 40 år siden.

Fakta

«Søderberg» er en produksjonshall for aluminium på Karmøy. Søderberglinjene tilfredsstiller i dag ikke de strengere utslippsgrensene som er satt, og de vil antakelig bli stengt innen utgangen av 2009.

Nye arbeidsmarkedstiltak

Regjeringen foreslår nye arbeidsmarkedstiltak for personer som har vært lenge borte fra arbeidslivet eller som har særlige problemer med å skaffe arbeid. Etter å ha vært ute av arbeidslivet vil mange arbeidssøkere ha behov for individuell oppfølging. Ett av tiltakene som foreslås er tett oppfølging.

Etterlyser gravide

På oppdrag fra Likestillingsdepartementet skal Arbeidsforskningsinstituttet undersøke hvordan og i hvilken grad gravide blir diskriminert i arbeidslivet, med særlig vekt på servicenæringen. AFI er derfor på jakt etter jenter som har opplevd denne typen diskriminering,

Lettere for utlendinger

1. oktober åpner fire offentlige etater et felles servicekontor for utenlandske arbeidstakere i Oslo. Det skal blant annet gi hjelp til å søke om oppholds- og arbeidstillatelse og skattekort.

Det er Arbeidstilsynet, Politiet, Utlendingsdirektoratet og Skatteetaten som oppretter det nye servicesenteret. Det skal ligge på Tøyensenteret i Oslo. Formålet med kontoret er å gjøre det lettere for utenlandske arbeidssøkere å komme i gang med å jobbe i Norge.

Som det er nå, må utenlandske arbeidssøkere innom fire offentlige etater for å skaffe seg informasjon om hva som

er vilkårene for å få arbeid, og nødvendige papirer og tillatelser.

Alle arbeidssøkere

Arbeidstilsynet opplyser at de som kan bruke senteret, er folk fra hele EØS-området, andre lands borgere som har eller søker opphold i Norge for å jobbe, og familiemedlemmer til disse gruppene. Også utlendinger som allerede jobber i Norge, kan få hjelp på senteret. For eksempel vil opplysninger om rettigheter, lønn og arbeidsvilkår i Norge gis på norsk, engelsk og polsk fra Arbeidstilsynet.

Rask behandling

De fire etatene lover at folk som kommer til Serviceservicesenteret skal få opplysnin-

ger om rettigheter og plikter og få behandlet nødvendige søknader for å komme i gang med å arbeide i Norge. De skal få førstegangs arbeids- eller oppholdstillatelse, fornye denne tillatelse, de skal få skattekort og D-nummer og informasjon om alt innenfor de fire etatenes ansvarsområder.

Etatene lover også at innen fem virkedager skal brukerne motta arbeids- og oppholdstillatelse og skattekort. Senteret skal og ta imot og videresende søknader som ikke kan behandles av kontoret på Tøyensenteret i Oslo.

Arbeidstilsynet minner også om svar-tjenesten på polsk som allerede er opprettet i Oslo. Dit kan man ringe hver fredag.

Tekst: Berit Morland

– Lillian er den friskeste av oss alle, hevder kontraktsleder Elisabeth Skoglund.

Morgenfugl

Om et par år er det slutt på «Søderberg», der Lillian jobber med å vaske spiserom og toaletter hver morgen. Først «i midten», dernest «i sør». Hun sykler imellom på trehjulingen sin, for det er lange avstander på Søderberg. Hallen er omtrent en kilometer lang.

Hun begynner offisielt klokka 0600 og slutter klokka 1100. Men hun kommer på jobb klokka halv seks – liker å være ute i god tid. Sier hun er en morgenfugl. Og det må hun være, for hver morgen står hun opp klokka 0310 for å forberede arbeidsdagen i ro og mak. Da lager hun mat og hører på radio. Helst NRK1 og nyheter. «Jeg liker å ha god tid om morgenen. Liker ikke stress,» smiler hun, og tilføyer at når hun står så tidlig opp, pleier hun ikke å drøye det lenge

utover kvelden. Når klokka blir halv ti, trekker hun seg tilbake.

Etter jobben er hun hjemme igjen til klokka kvart over 12. Da setter hun seg foran tv-en og ser Glamour, beretter hun. Ellers er naturprogrammer det hun liker best å se på tv.

Vil arbeide lenge

– Bli det slutt på Søderberg, skal vi nok finne annet arbeid, sier Skoglund, noe Lillian er helt enig i. Hun skal iallfall arbeide ut 2010. Kanskje lenger. Hun er ikke helt sikker på om hun vil slutte da og gå av med avtafestet pensjon, men det blir nok til det. – Vi får se koss det går. Så lenge jeg har helse til det, er det jo fint å arbeide. Jeg er frisk og går mye, sier Lillian. Hun har ikke egen bil, men som regel får hun haik til og fra jobben. Hun arbeider annenhver lørdag, og da tar hun taxi til jobb, «men ikke him-

igjen. Kan ikke blakke meg helt, heller», sier hun.

Reiseglad

Lillian Aga har et par hobbyer. En er å lese reiseskildringer, en annen er å gjøre det fint i hagen. En tredje er å reise. Hver sommer i over 30 år har hun reist på bussferie. Hun har sett store deler av Europa og har forelsket seg i Østerrike, der hun har vært fire ganger. Hun har seks ukers ferie nå, og de ukene bruker hun godt, forsikrer hun. I fjor var hun på tur med Hurtigruta – en fabelaktig opplevelse!

Hun har ennå ikke begynt planleggingen av neste års reise – det er så mye å se.

– Selv om det er fint å reise, er det alltid godt å komme hjem igjen, fastslår Lillian, som bor i Kopervik, noen kilometer unna Hydros produksjonsanlegg.

Tekst og foto: Britt Andreassen

Ansvarsfordeling i forbundets ledelse

Forbundsleder Erna C. Dyng: landsstyret, forbundsstyret, politikk, representasjonsoppgaver, økonomi og informasjon.

Forbundssekretær Lise Solvang: renhold, service- og vedlikeholds-overenskomsten, vaktmester HSH, vaktmester Samfo, innvandrere og likestillingsarbeid.

Nestleder Helge Haukeland: tariff-arbeid, grupper som ligger innenfor stat (Kystverket, NVE, Statens vegvesen), regionale verneombud, samferdselskomiteen, sosial dumping, utdanningsspørsmål.

Forbundssekretær Trond Karlsen: vakt, tunnel, bom og bru, parkering og miljøarbeid. Konserntil-litsvalgte.

Organisasjonsleder Kirsti Mandal: egen organisasjon og personal, vedtektene, drift av egen eiendom, organisasjonsutvikling, medlemsfor-deler, kurs/opplæring, data og kultur.

Forbundssekretær Thorbjørn Jungård: bergindustrien, skianlegg, miljøoverenskomsten, fritids- og aktivitetsavtalen, fritids- og opplevel-sesavtalen, Store Norske Grube-kompani, Hustad-marmor, service-overenskomsten Svalbard. Alle spørsmål vedrørende pensjon.

Forbundssekretær Svein Johansen: private anlegg, maskin, arbeidstidsav-taler, kraftlinje, asfalt og veivedlike-hold, LNS Svalbard.

Ungdomssekretær Pål Sture Nilsen: forbundets ungdomsaktivi-teter, ungdomsutvalget, lærlingord-ninger og verving blant ungdom.

Forbundslederen har ordet

For oss i arbeiderbevegelsen har «arbeid til alle» vært et av våre viktigste slagord og en målsetting opp gjennom årene.

En viktig ressurs!

Høsten er over oss og vi har akkurat lagt kommune- og fylkestingsvalget 2007 bak oss.

Valgkampen i høst var preget av mange populistiske utspill fra de politiske partiene. Mediene var fulle av lovnader som politikerne innerst inne visste de ikke vil kunne holde i kommende fireårsperiode. «Alt skal bli bedre bare du stemmer på nettopp vårt parti.» var slagordet for flere. En gruppe som jeg synes var lite framme i politikernes fokus under valgkampen, var de mange menneskene som fortsatt er utstøtt fra arbeidslivet.

Selv om norsk næringsliv og økonomi for tiden går godt, så går det ikke like bra for alle. Vi må huske på at av en arbeidsstokk på 2,4 millioner i Norge, er nærmere 600 000 – 700 000 mennesker fortsatt utenfor arbeidslivet av ulike grunner. En del eldre har blitt slitt ut i arbeidslivet. Andre lever med en funksjonshemming, sykdom eller psykiske problemer. For mange av disse er det for tøft å mestre kravene til tempo, kunnskap og konkurranse. Følelsen av ikke å strekke til forsterkes gjennom at man ikke blir sett på som «lønnsom» for arbeidsgiver eller for samfunnet.

Vi vet at mange yrkeshemmede ønsker å komme i jobb og at det er mange unge uføre og mange førtidspensjonerte som ønsker seg arbeid, hvis de fikk muligheten. Også altfor mange utenfor arbeidsmarkedet har utenlandsk bakgrunn. Det er derfor viktig å huske på at integrering av innvandrere i arbeidslivet er en viktig utfordring, som det må jobbes videre med i tiden som kommer. De mange ufrivillig deltidsarbeidende er en stor gruppe som utgjør en viktig ressurs, og vårt krav om at de som ønsker heltid skal få tilbud om dette, må realiseres.

Selv om mange personer i yrkesaktiv alder er midlertidig eller varig ute av arbeid som følge av arbeidsløshet, helseproblemer eller sosiale problemer, er det viktig å understreke at mange av disse kan ikke og skal ikke arbeide. Men det er veldig viktig å sørge for at de som kan og vil, faktisk får denne muligheten. De

som har hender til å gjøre en jobb som samfunnet sårt trenger, må få tilrettelagte jobbmuligheter gjennom individuell oppfølging.

Vi er et av verdens beste land å bo i og har høy verdiskapning og lav arbeidsledighet. Vårt samfunn er tuftet på en velferdsmodell hvor vi alle skal ha muligheter til et godt og velfungerende liv. Derfor kan vi i Norge ha et raust arbeidsliv hvor det skal være plass til alle grupper som ønsker seg en jobb å gå til.

For oss i arbeiderbevegelsen har «arbeid til alle» vært et av våre viktigste slagord og en målsetting opp gjennom årene. For å få dette til må vi også ha et arbeidsliv som inkluderer alle og ikke bare dem som har høyt tempo og er 100 prosent funksjonsfriske. Vi må ta vare på hverandre å gi dem som ønsker det en mulighet til å utøve sine evner på best mulig måte, sammen med andre.

Jeg forventer at regjeringen kommer med ytterligere tiltak i kommende statsbudsjett overfor disse gruppene. I tillegg har også alle vi andre et ansvar for å bidra til å inkludere dem som er utstøtt fra arbeidslivet på en slik måte at vi alle kan få et godt liv. Samfunnet har rett og slett ikke råd til å gå glipp av den viktige ressursen denne gruppen utgjør.

Til slutt: Hvordan har de politiske partiene tenkt at de populistiske sakene de kom fram med under valgkampen skal løses? Hvilke hender er det som skal gjøre alle jobbene de lovet? Ingen av politikerne snakket om dem som er ikke er i arbeidslivet, men vil inn. Vi har en stor potensiell arbeidskraftreserve i dette landet. Skal deres hender få være med i verdiskapningen?

Vennlig hilsen

Erna

Jubel i Møre og Romsdal:

Endelig fullverdig anleggsutdanning!

Det går mot ei ny tid for anleggsbransjen i Møre og Romsdal og for ungdom som ønsker seg inn i bransjen. 30 års kamp for fullverdig utdanningsløp i anleggsfaget har endelig lyktes. Borgund videregående skole i Ålesund er seiers-arenaen.

GLEDE: En fornøyd gjeng samlet ved skolestart. De første 14 elevene ved VG2 anleggsteknikk bakerst. I første rekke fra venstre: Knut Molnes - avdelingsleder for bygg, Arne Ola Stavseng - fagansvarlig, Jan Ove Skogvold - Opplæringskontoret, Kjell Arne Aurstad - leder MEF Møre og Romsdal, Nils Graskopf - regionalt verneombud i NAF avdeling 3, Idar Svinø – lærer, og Vidar Røren - distriktssekretær NAF avdeling 3.

Tre ganger så mange søkere som det var plass til, beviser med all tydelighet at ungdom i Møre og Romsdal ønsker seg til anleggsbransjen. Det nye tilbudet om fagutdanning i heimfylket, frister de unge.

– En merkedag! – Dette er kjempegreier! – Gratulerer! Det var tett mellom lykkeønskninger, blomster, godord og smil da Borgund videregående skole i Ålesund, åpnet dørene for det nye tilbudet: VG2 anleggsteknikk, som er den nye fagbenevnelsen for andre skoleåret når man tar anleggsutdanning. I tillegg til de to skoleårene kommer så to år som lærling. 30 års kamp

for å få dette fullverdige utdanningsløpet for ungdom i Møre og Romsdal, er endelig kronet med seier. 14 forventingsfulle og spente 17-åringer inntok klasserommet, vel vitende om at de er med og skriver skole- og utdanningshistorie.

– Nå har anleggsbransjen endelig kommet skikkelig med på utdanningskartet her i fylket. En stolt og glad Jan Ove Skogvold, leder for Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene i Møre og Romsdal, smilte fra øre til øre ved skolestart. Det samme gjorde alle andre aktører som har vært med og kjempet fram det nye utdanningstil-

budet: Arbeidsmandsforbundet avdeling 3, Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) og fagmiljøet ved skolen.

Gått glipp av fagfolk

– Det har vært en lang og tung prosess, der vi hele tiden har fått høre at de seks landsdekkende linjene andre steder i landet, også skulle dekke Møre og Romsdal. Det betydde at ungdom herfra måtte dra enten til Os ved Bergen, Fauske i Nordland eller Våler for å fullføre fagutdanning i anleggsgfag, sier Nils Graskopf, regionalt verneombud i NAF og mangeårig styremedlem i Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene i Møre og Romsdal.

Opplæringskontoret er anleggsbransjens bindeledd til utdanningsavdelinga i fylket, og arbeider for å skaffe rekruttering til bransjen.

Alle som har kjempet fram det nye skoletilbudet, er overbevist om at mange unge i Møre og Romsdal har latt være å utdanne seg til fagfolk innen anlegg og bergverksdrift, på grunn av avstaden til læreplassene

– Jeg kjenner flere konkrete eksempler på dette, bekrefter Graskopf. Skogvold legger til at ikke bare de unge, men også foreldrene har vært skeptiske til å sende 16-åringene til helt andre kanter av landet.

– Hybeltilværelse så langt unna har ikke fristet, men heller virket skremmende. Nå burde dette ikke lenger være noe problem, sier Skogvold.

Næringslivet er rede

– Vi regner med at dette får store og positive ringvirkninger for rekrutteringen til vår bransje, seier leder i Maskinentreprenørenes Forbund i Møre og Romsdal, Kjell Arne Aurstad.

Han slår fast at næringslivet er parat til å ta imot alle elevene fra Borgund.

– Bransjen er klar til å ta ansvar for det vi har påtatt oss, og er fullt gira på å ta imot elevene herfra. Gjerne flere også, smiler Aurstad. Han representerer 130 medlemsbedrifter i MEF og godt over 1500 arbeidsplasser.

– Vi har vært holdt med godprat i siden slutten på 1970 - tallet, og endelig er vi i mål, slår Aurstad lettet fast. Han har fulgt bransjen i hele sitt voksne liv, og bekrefter at anleggsbransjen i landsdelen har slitt kraftig med rekrutteringa.

– Vi har måttet konkurrere med svært mange andre tilbud: Nordsjøen, den maritime industrien, møbelindustrien og andre viktige næringsaktører. Nå slipper vi å slåss med naboen om ungdommen. Det blir flott!

Arne Ola Stavseng, fagansvarlig ved linjen

DE HELDIGE: Trioen Adrian Kårvåg fra Molde, Marius Bole fra Eide og Thore Bjørkedal fra Ørsta anser seg heldige som var blant de første elevene på VK2. De har kamerater på venteliste.

for bygg- og anleggsteknikk, sier at skolestarten i år ble en merkedag for skolen.

– Vi er veldig fornøyde over å ha fått dette tilbudet. Det er positivt for skolen at vi utvider undervisningstilbudet med fullt skoleløp innen anleggsfagene. Elevene virker godt motiverte, og forventningene er store. Dette vil gjøre det lettere for oss å bidra med kvalifisert arbeidskraft til bedriftene i hele fylket.

Skolen er viktig arena

– Utdanning er nødvendig av mange grunner. Å lære å trykke på knapper i førerhus og andre paneler kan de fleste, men innsikten i hvordan og hvorfor alt fungerer, er vel så viktig. Maskinene i våre dager er så kompliserte teknisk, at operatører nær sagt må ha en viss porsjon ingeniørinnsikt, sier Aurstad.

Nils Graskopf er meget opptatt av at utdanning må til for å sikre HMS.

– God opplæring er god helse, godt miljø og gir tryggere arbeidsplasser. Alt dette henger sammen. Grunnintensjonene må være på plass, og målet og ønsket er en seriøs og oppegående bransje. For å få det til, trenger vi oppegående folk, altså unge med utdanning.

– Det nye utdanningstilbudet vil også være en god arena for Arbeidsmandsforbundet, skyter distriktsssekretær Vidar Røren inn. Også han var et eneste stort smil når han besøker gjengen første skoledag de har an-

leggs- og bergverksfag på timeplanen.

– Vi vil gjerne følge opp elevene og ønsker å få dem med i vår organisasjon. Det er nybrottsarbeid vi skal til med, sett med våre øyne.

Håpet er å få utvidet tilbudet, slik at enda en klasse kan komme til.

Elevene:

– Max!

De 14 elevene som skaper utdanningshistorie i Møre og Romsdal, komme fra hele fylket. Og de vet inderlig vel at de har vært heldige som kom inn. Første skoledag er de ikke sene om å kikke nærmere på anleggsmaskinene som gjør ferdig utbyggingen av Borgund videregående skole. Skolen skifter ham: fra 1950-talls bygningsstil til nytt, stort og moderne undervisningskompleks. 750 elever - kun yrkesfaglige linjer.

– Det var lange ventelister og mange som ville begynne her, men vi var de heldige, slår trioene Adrian Kårvåg, Molde, Marius Bole fra Eide og Thore Bjørkedal fra Ørsta fast. De har kamerater som havnet på venteliste, og som til slutt måtte dra til andre utdanningssteder lenger borte for å kunne fortsette andre året i utdanningsløpet.

Møre og Romsdal er et stort og komplisert samferdselsfylke, og mange må bo på hybel.

– Nå har vi alt mye nærmere. Å kunne ta hele utdanningen her, er jo en kjempefordel.

Det er snertnære på alle måter, sier Thore Bjørkedal.

Drømmejobben

Thore har bestemt seg for å lære å kjøre alle typer maskiner, og samme valg har Adrian tatt.

– Anleggsmaskinfører blir max! Marius drømmer om å drive tunnelarbeid, gjerne med sprenging, og skal spesialisere seg innenfor fjell- og bergverksfaget.

– Jeg har vært med og sett hvordan tunnelarbeid fungerer og synes det er spennende greier, sier han. Første året gjorde han unna ved Fræna videregående skole. Adrians drøm er å jobbe på større anlegg.

– Men hva det blir til, er jeg ennå ikke sikker på. Vi får se hvordan det går etter hvert, smiler han lurt.

Thore er den som klarest sier at han som ferdigutdannet ønsker å bo og jobbe lokalt.

– Gjerne i Ørsta, gliser han og innrømmer at han er litt heimekjær. Nå er alle tre spente på hvilke lærlingplasser de havner på. I mai - juni neste år begynner moroa for fullt, og innen den tid skal både opplæringskontoret, MEF og andre gode hjelpere være med å sikre valget for dem.

– Vi skulle i alle fall være garantert jobb i framtiden, sier Thore.

Tekst/ foto: Sissel Brunstad

Vippet Frp-ordfører av pinnen

PÅ TOPPEN: Gudny Fagerhol tar over som ordfører i Ørsta.

Gudny Fagerhol (Ap) fra Arbeidsmandsforbundet tar over som ordfører i Ørsta. Hun fortrengrer Frps Hans Olav Myklebust.

I Ørsta fikk Arbeiderpartiet fikk 23 prosent av stemmene, en framgang på 5,5 prosentpoeng. Sammen med Senterpartiets 20 prosent og SVs 5,3 prosent har de nesten halvparten av stemmene. Tradisjonelt har også V og KrF hørt til samme blokka i lokalpolitikken i kommunen.

De fem partiene har 21 av 33 representanter og ble enige om å gå for Gudny som ordfører. Inntil i mai i år var hun leder av kontrollkomiteen i Norsk Arbeidsmandsforbund.

Fagerhol sier til LO-Aktuelt at privatisering var det store emnet i valgkampen, og mener selv at Arbeiderpartiet kom godt fra denne seansen.

– Jeg tror vi vant mye på å kjøre fram budskapet om trygge og gode arbeidsplasser i kommunen, sier hun. Selv tok Fagerhol offensiven med å kritisere Frp-ordføreren for å dele ut tomter til venner og kjente. Frp ble likevel det største partiet med 30 prosent av stemmene.

Tekst og foto: Stig H. Christensen/LO-Aktuelt

– Uttelling for egen politikk

– Vi hadde en god valgkamp og jeg mener vi har levert det vi har lovet.

Det er vel det folk har vist gjennom stemmegivningen, antar Runar Sjøstad, påtroppende fylkesordfører i Finnmark. Sjøstad har permisjon fra stillingen som distriktssekretær for Arbeidsmands-

forbundets avdeling 9. For to år siden ble fylkesvaraordfører da Helga Pedersen ble utpekt til fiskeriminister i Jens Stoltenbergs rød-grønne regjering. I år sto han altså på topp på Arbeiderpartiets fylkestingsliste.

- 500 kulturarbeidsplasser i fylket fram mot 2014

- Elevhybler til en fornuftig pris

Det er to av satsingsområdene Sjøstad nevner. – Finnmark har norgesrekord av borteboende elever, og i tillegg innehar fylket rekorden av antall elever som slutter

før skoleåret er ferdig. Mange steder er det å leie hybel altfor kostbart. Utdanning av finnmarksungdom er veldig viktig for at vi skal være i stand til å møte utfordringene framover, understreker Sjøstad. Han konstaterer at det har vært bortfall av arbeidsplasser innenfor fiskerierne, men samtidig er det stort interesse for annen næringsvirksomhet – mineralletting er på full fart inn i indre Finnmark.

BA

LÆR NORSK: Galina lampolskaja oppfordrer alle fremmedspråklige til å lære seg norsk. Hun er storbruker av mobiltelefonen, og ringer ofte medlemmene og minner om møter i klubben. Oppmøtet blir bedre da, sier hun.

Tillitsvalgt & språkhjelper

– Språk er nøkkelen, uansett hvilken bransje du jobber i.

Tekst og foto: Britt Andreassen

Uten språk kan man ikke delta i det norske kulturlivet, får ikke godt nok kjennskap til historien, og har altfor liten glede av det meste Norge kan by på. Det mener Galina lampolskaja. Opprinnelig fra St. Petersburg i Russland. Kom til Norge for 18 år siden. Begynte å arbeide innen renhold og meldte seg inn i forbundet for ti år siden. De siste to årene har hun vært tillitsvalgt. Først i Aircon – fra 1. juli ISS.

Vil arbeide - lenge

– Jeg har arbeidet her fra den dagen jeg fikk arbeidstillatelse. Dessverre får jeg altfor få år til å få en skikkelig pensjon. Men jeg liker å arbeide og kommer til å holde på så lenge jeg kan, sier Galina, 62 år. – Jeg vil ikke pensjonere meg. For så lenge jeg har krefter og lyst, vil jeg arbeide. Det er en lykke for meg å treffe mennesker, derfor liker jeg meg så godt. Og når du trives med det du holder på med, gjør det jobben lettere, understreker hun.

Da hun begynte å arbeide, meldte hun seg straks inn i forbundet. Men kontakten med forbundet var det heller dårlig med, syntes hun. Men en dag i 2006 kom organisasjonsarbeider Ane Børrud i avdeling 2 på besøk.

– Galina sa da at «nå har jeg vært medlem av Arbeidsmandsforbundet i ni år, og jeg har aldri hørt noe fra dere. Nå endelig!» forteller Ane, som ikke kan få fullrost Galina for hennes iver for å gjøre en god jobb for sine arbeidskamerater.

– Galina gjør en kjempejobb, for det å

være tillitsvalgt innen renhold er ingen spøk, fastslår organisasjonsarbeider Ane.

Gå på kurs!

Galina bor på Holmlia, men har arbeidet sitt i Universitetsbiblioteket på Blindern i Oslo. Hun er arbeidsleder for ei gruppe på sju. En er etnisk norsk, de andre er utlendinger.

– Noen kan språket, andre ikke. Men jeg kan vise dem hvordan de skal gjøre jobben. Jeg har lært bruken av vaskemidler, så jeg kan hjelpe dem. Hvis du ikke kan nok norsk til å lese bruksanvisningen på flaskene, så kan det fort brukes feil. Dessuten kan jo noen av stoffene være helseskadelig, så opplæring er veldig viktig, understreker hun.

Galina lampolskaja er en av dem som har tatt imot tilbudet om kurs i forbundets regi: Arbeidsmiljøloven, forhandlingsteknikk, møtet er satt, ansettelse og oppsigelse. Hun anbefaler alle om å søke på kurs, for med slike kunnskaper, har man en god basis for å hjelpe arbeidskamerater uten den samme bakgrunnen.

– Jeg må ha svar hvis jeg blir spurt. Og kan jeg det ikke, vet jeg hvor jeg kan hente svarene.

Bruk brosjyrene

Galina råder nye tillitsvalgte til å bruke Arbeidsmandsforbundets forskjellige fremmedspråklige brosjyrer i arbeidet. Ta dem med til andre arbeidskamerater som ikke har meldt seg inn, og forklar dem hva norsk fagbevegelse står for. Hun vet at mange er skeptisk til fagbevegelsen ut fra forholdene de er vant til i landet de kom fra. De må fortelles at det er en annen virkelighet i Norge.

– Men de kommer jo når de får problemer. Så gir vi dem hjelp – og så forsvinner de

kanskje igjen. Da sier jeg til dem at de skal fortsette å være medlem når saken er løst til deres beste. Hvis de velger å tenke på saken, prøver jeg å følge dem opp per telefon, hvis de og jeg arbeider på forskjellig tid, sier Galina. Hun bedyrer at hun ikke fikk med seg mange kolleger inn i forbundet i Aircon-tiden. Men hun gir seg ikke.

Les grønboka

– Vi må få dem til å organisere seg. Det er mange som har problemer med at de ikke får riktig betaling. Noen må fortelle dem om rettighetene deres. Dessuten skal de vite at ingenting kommer av seg selv. Les grønboka, anbefaler hun. Og med grønboka mener hun overenskomsten. Men medlemmene leser den ikke. Det er synd, for alt står der, framholder hun. For gjør de det, kan de finne mange av svarene selv. Dessuten ber hun sine arbeidskamerater om å lære å lese lønnslisten.

Beklageligvis slutter mange i jobben når problemene oppstår, med den følgen at det er stor gjennomtrekk i bransjen. En annen årsak til at de slutter, er at presset blir for stort. Kortvarige kontrakter og lave priser, fører til at samme areal må vaskes på stadig kortere tid «et slit for dem som skal gjøre jobben», konstaterer Galina.

Respekt

– Jeg føler jeg har fått respekt i firmaet for den jobben jeg har gjort, men jeg må bare fortsette. Det gis ikke i dørene. Det ligger forståelse fra ledelsen side for den jobben jeg gjør som tillitsvalgt. Vi hadde ikke tillitsvalgt i Aircon. Nå er det på plass. Så jeg kan si at det ligger mye læring på begge sider, og vi ønsker å gjøre det bra.

Norge en veisinke

Det bygges for lite veier i Norge. Sammenliknet med andre land i Norden – og i Europa – kommer vi til kort.

Det konstaterer Knut Boge, førsteamanuensis ved Høgskolen i Akershus. Han har på oppdrag av Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) gjennomført en sammenliknende studie av forskjellige finansierings-

former for veiutbygging i Norden. Norge har en sikker jumboplass.

Rigid system

Han presenterte rapporten «Sparer vi oss til fant!» på et seminar i Oslo i begynnelsen av september. Boge avdekker blant annet hvordan finansieringen av norske veier har kjørt seg fast i et rigid system styrt av Finansdepartementet, et system som ingen

tør å bryte. På seminaret presenterte han alternative måter å finansiere store veiprojekter, og viste til hvordan våre nordiske naboland gjør det.

Små grep

Boge mener at Norge med små grep kan få betydelig mer vei for pengene, slik at vi etter hvert kan få den veistandarden våre naboland har.

MER VEI: Norge kan med små grep få betydelig mer vei for hver krone, og etter hvert nærme seg den veistandarden våre naboland har, hevder Knut Boge i rapporten «Sparer vi oss til fant!»

Han framholdt at myndighetene i våre naboland helt siden 1960-tallet har prioritert utbyggingen av moderne strukturer innen samferdsel. Det for å sikre nasjonalt næringsliv konkurransekraft og bidra til variert og konkurransedyktig næringsliv over hele landet. Han påpekte at norske myndigheter i mindre grad vært opptatt av det samme.

Norge sparer

Knut Boge spurte om det er mulig å få en fornuftig stamveitbygging i Norge, når det er lokale politikere – som skal gjenvelges om fire år – som skal bestemme.

Boge peker på at norske myndigheter

sparer det meste av overskuddet fra olje- og gass eksporten i utlandet. Svenske, danske og finske myndigheter er ikke i en tilsvarende økonomisk situasjon, prioriterer sine investeringer i hjemlandet.

Råd til å vente

– Norske myndigheter lar være å gjøre noe, fordi vi har råd til å vente. Det har ikke våre naboland. Man bør kanskje prioritere annerledes her i landet, sa Boge, og fastslo at «de fineste veiene er der hvor der bor færrest». Kost-nytte-prinsippet er brukt mye i våre naboland, og konsekvent ikke brukt i Norge i det hele tatt, mente han.

I Norge velter man i altfor stor grad ansvaret finansieringen av det statlige veinettet over på brukerne i form av bompenger, mens svenske, danske og finske myndigheter har valgt finansieringsformer som gir lavest mulig betalbare kostnader for brukerne av veiene.

Boge påpeker at byggekostnadene er lavere i for eksempel Sverige enn i Norge. I Sverige bygger de også lengre strekninger – i Norge mer stykkevis og delt.

Ros til MEF

– Ros til MEF for at de engasjerer seg i samferdselsspørsmål og synliggjør at det trengs mer satsing på dette feltet. Rapporten er interessant lesning, men litt kjapp, og jeg mener konklusjonen er feil, anfører Arbeidsmandsforbundets nestleder Helge Haukeland. – Dessuten er sammenlikningsgrunnlaget skjevt. Når man har ferdes rundt om i Norge en stund, kan man ikke unngå å se det. I Norge har vi en geografi og en krevende topografi som ikke kan sammenliknes med de andre landene. Det må bli atskillig mer kostbart å bygge i Norge enn i Danmark og Sverige, framholder Haukeland, som gir Boge rett i at det i en politisk periode på 90-tallet ble satset for lite på samferdsel, og at årlige bevilgninger er mer kostnadskrevende. Men det har da skjedd noe siden da, påpeker han.

Tekst: Britt Andreassen

Foto: Tri D. Nguyen

Annonse:

FRUKTBAR KUNNSKAP

FOR MANNENS EDLERE DELER

KUNNSKAP SOM HJELPER DEG

Fruktbar kunnskap - for mannens edlere deler utgis av Birkeland Publications i samarbeid med Kreftforeningen. Boken kan kjøpes på www.birkelandpublications.no eller i bokhandelen. Deler av salgsinntektene går til Kreftforeningen: www.kreftforeningen.no

Kreft
foreningen

BIRKELAND
PUBLICATIONS

Fagbladene styrker stillingen

MEDIER: Fagbladene styrker sin stilling som de LO-organisertes viktigste kilde til informasjon om fagbevegelsen.

I 2003 oppga 53 prosent av de LO-organiserte fagbladet som sin viktigste kilde til informasjon om fagbevegelsen. Da årets medievanerundersøkelse ble presentert 22. august, viste det seg at tallet nå er steget til 65 prosent.

– Et resultat LO har all grunn til å være fornøyd med, mente Tonje Haugberg fra Opinion, som har utført undersøkelsen.

– **Et veldig sterkt** tall, var den umiddelbare kommentaren fra LOs stedfortredende informasjonssjef, Øivind T. Hansen. Hansen ber de som styrer pengene i LO og forbundene merke seg fagbladenes sterke stilling.

– Det har ikke gått slik noen spådde; at folk ville slutte å lese de trykte bladene. Fagbladene har tvert imot styrket sin stilling. De er den klart viktigste informasjonskanalen mellom forbundet og medlemmene, fastslår Hansen.

Undersøkelsen viser også at fagbladene blir lest. Flere enn seks av ti oppgir at de leser hver eneste utgave av fagbladet sitt, og flere enn halvparten sier de har «stor» eller «meget stor» tillit til fagbladet sitt.

Artikler om lønn og tarifforhold blir mest lest. 86 prosent sier de «ofte» eller «alltid» leser dette stoffet. Omkring tre av fire svarer det samme når det gjelder yrkesfaglige artikler, bedriftsreportasjer og nyhetsstoff.

Andelen som svarer at fagbladet er en viktig del av fagforeningsmedlemskapet har imidlertid gått litt ned siden 2003, og andelen

som sier de klarer seg godt uten fagbladet har gått litt opp. Tonje Haugberg vil likevel ikke legge altfor stor vekt på disse tallene.

– Utslagene er så små at de ikke bør gi noen stor grunn til bekymring – hvis ikke det blir en vedvarende tendens, mener hun.

Undersøkelsen viser også at de fleste LO-organiserte nå har tilgang til internett, både hjemme og på jobben, og andelen som bruker nettet daglig er bortimot doblet siden den forrige medievanerundersøkelsen ble gjennomført i 2003.

Det er likevel langt fram før fagbevegelsens egne nettsted og nettaviser kan konkurrere med de trykte fagbladene om oppmerksomheten.

- Mens flere enn seks av ti leser hver eneste utgave av fagbladet sitt, er det bare litt over halvparten som sier de en eller annen gang har vært innom sitt eget forbunds nettsted.
- En av fire sier de var innom et av fagbevegelsens nettsteder for å oppdatere seg under tariffoppgjøret.
- 17 prosent av de LO-organiserte sier de kjenner til nyhetsportalen FriFagbevegelse.no, og bare 5 prosent har besøkt portalen.

Tonje Haugberg vil likevel ikke felle noen dødsdom over fagbevegelsens satsing på internett.

– Jeg synes ikke denne undersøkelsen gir grunn til å avvike noe som helst. Papir og nett utfyller hverandre, men det er fortsatt langt fram til det papirløse samfunnet, sier hun.

Heller ikke Øivind T. Hansen vil tenne noe blått lys for fagbevegelsens nettsatsing.

– Men vi har en jobb å gjøre med å markedsføre FriFagbevegelse.no som fagbevegelsens nyhetskanal, sier han.

Allmenne medievaner:

- **Viktigste nyhetskanal om morgenen/for-**

OPINION: LO har all grunn til å være fornøyd med fagbladenes status, mener Tonje Haugberg, ansvarlig for undersøkelsen. Foto: Sissel M. Rasmussen

middagen: NRK PI (29 prosent) og TV2 (29 prosent).

- Mest leste avis siste uke: Lokalavisa (88 prosent), VG (65 prosent) og Dagbladet (42 prosent).

Fagbladene:

- Viktigste kilde til informasjon om fagbevegelsen: Fagbladet (65 prosent), fagbevegelsens nettsider (10 prosent), TV (10 prosent), andre papir- eller nettaviser (5 prosent).

- 63 prosent sier de leser hver utgave av fagbladet. 30 prosent leser noen utgaver, mens 7 prosent svarer at de ikke leser det.

- Andelen som synes fagbladet er kjedelig har gått ned fra 33 prosent i 2003 til 26 prosent i år.

- Andelen som sier de klarer seg godt uten fagbladet har økt fra 33 til 42 prosent.

- Andelen som mener at fagbladet er en viktig del av medlemskapet har sunket fra 64 til 53 prosent.

- Artikler om lønn og tariffspørsmål blir mest lest, men også yrkesfaglige artikler og arbeidsplassreportasjer er populært stoff.

- 53 prosent sier de har «stor» eller «meget stor» tillit til eget fagblad.

Internett:

- 84 prosent av de LO-organiserte har tilgang til internett hjemme. 66 prosent har tilgang på jobben, men her er det store variasjoner mellom forbundene.

- 71 prosent av de som har tilgang til internett

bruker nettet daglig.

- 52 prosent har vært innom sitt eget forbunds nettsted, 49 prosent har vært innom LOfavør og 35 prosent har vært innom LOs hjemmeside.

- 5 prosent har besøkt nyhetsportalen FriFagbevegelse.no.

Undersøkelsen ble gjennomført av Opinion mellom 5. mai og 18. juni år. I 1995 yrkesaktive LO-organiserte ble telefonintervjuet. Samtlige forbund er representert blant de som ble intervjuet.

Tekst: Einar Fjellvik/
Fri Fagbevegelse.no

«Morderengelen» – radikal legefruer i nord

Ikke alle får den fortjente bauta etter seg. Ellisif Wessel – legefruer og erklært kommunist er en kvinneskikkelse innen arbeiderbevegelsen som fortjener å bli mer synlig. Det blir hun snart i den ferske romanen «Himmelstormeren».

Etter å ha samlet og båret på en lang rekke historier om Ellisif Wessel, kan Cecilie Enger endelig presentere manuset til boka om den radikale legefruer i nord, som satte så sterke spor etter seg, men som likevel preges av nær historisk usynlighet.

– Til å være en så stor kraft blant norske kvinneskikkelser, vet vi egentlig lite om henne, fastslår Enger.

Det startet for hennes egen del med at hun reiste til Kirkenes på jobb som journalist i 1997. Hun skulle se på hvordan lokalsamfunnet forberedte seg på den snart avsluttede gruvedriften.

Før hun reiste gjorde samboeren oppmerksom på at Kirkenes hadde sin egen Jeanne d'Arc – altså Ellisif Wessel. På plass i nord skulle hun blant annet følge skytebas Eliassen inn i gruva på det aller siste skiftet.

Skytebasen fortalte villig vekk om legefruer som hadde markert seg så sterkt i lokalsamfunnet. Cecilie Enger ble mer og mer fascinert av det hun hørte.

Vel hjemme i Oslo begynte hun snart å

samle stoff om Ellisif Wessel.

– Hun var nok ingen Jeanne d'Arc. Snarere en Rosa Luxembourg-type, sier Enger.

Forfatteren Dag Skogheim hadde skrevet en pamflett om fru Wessel. Cecilie Enger tok kontakt med ham, og fikk uvurderlig hjelp. Han satt på mange opptak med intervjuer av folk som hadde kjent legefruer. Hun fikk tilgang til alt han hadde.

– Fru Wessel var på mange måter forut for sin tid, med standpunkter som den dag i dag ville provosert mange. Hun ville heller se på årsakene til alvorlige forbrytelser enn å fordømme gjerningspersonene. Etter sitt forsvar for en rovmorder i Christiania, fikk hun tilnavnet «Morderengelen» i Morgenbladet, og det ble ropt på rettssak. Hun ble forhørt, men det ble aldri noen sak. Hun sto også sterkt i kvinnesak og forsvarte abort. Hun var anti kirke og kongehus. I tillegg oversatte hun russiske bøker og var erklært kommunist. Det ble mye støy omkring henne, sier Enger til LO-Aktuelt.

Alt stoffet hun samlet om Ellisif Wessel viste henne en svært engasjert kvinne som stilte seg spørsmålet: Hva er det som gjør at noen orker å se all elendigheten, men ikke gjør noe med det?

– Hun fikk sin første virkelige oppvåkning tidlig på 1900-tallet. Kirkenes var bare noen få hus, en kirke og en handelsmann. Hun ser såkalte karrierister fra Østlandet som kommer dit for å være der noen få år.

Hun blir med mannen på legeturer og ser sult og matmangel, dårlig helse og fattigdom. Hun forsøker å si ifra til myndighetene, men blir ikke trodd. Fattigvesenet sier at hun overdriver. Siden ingen myndighet er interessert, starter fru Wessel sin egen innsamlingsaksjon. Samtidig sender hun kronikker og artikler til aviser sørpå. Det er forbitnelsen over det hun ser som rydder rom for det voldsomme engasjementet, sier Enger.

Mens legefruer er midt inne i dette engasjementet, oppdages malmen i Kirkenes. Det blir det reneste Klondyke. I løpet av en sommer øker befolkningen med mange 100 prosent. Storkapitalen er på plass for å gjøre profit.

– I løpet av et par år skapes det et arbeidssamfunn i Kirkenes. Og Ellisif Wessel er med for fullt. Hun deltar i dannelsen av fagforeningen Nordens Klippe og blir kasserer der. De første møtene avholder de på legekantoret. Senere stiller hun tomt til rådighet slik at de kan bygge eget fagforeningshus, sier Enger.

Engasjementet gir trøbbel. Avisene slutter å ta inn innleggene hennes. Hun svarer med å starte sin egen avis «Klasse mot klasse». Mange intellektuelle reiser nordover for å besøke henne.

– Johan Falkberget skrev «Mot den evige sne» mens han bodde hjemme hos fru Wessel. Martin Tranmæl var blant andre som besøkte henne. Enda hun bor på en utpost, er hun midt i verden som en radikal i Kirkenes, sier Enger.

Ellisif Wessel skrev egne diktsamlinger. Ikke store dikt, men det viser en mangfoldig kvinne. Hun reiser mye både innenlands og utenlands. Hjemme i Kirkenes tar hun seg tid til å lese høyt for andre som ikke kan lese selv. Fra å være et overklassebarn fra Øst-Norge, blir hun en sosialt svært engasjert person i nord.

Fru Wessel har selv skrevet om hvordan engasjementet til slutt støtته henne ut.

Cecilie Enger,

journalist og forfatter. Har tidligere utgitt «Nødvendigheten», roman, 1994. «Ytterpunkt», roman 1996. «Kjell Aksel – en snauklipt historie», barnebok, 1999. «Brødrene Henriksen», roman, 2000. «Se i nåde», roman 2003.

SISTE HÅND: Etter ti år kan Cecilie Enger legge siste hånd på 300 sider manus til romanen om den radikale legefruer i Kirkenes.

Foto:
Odd Arne Olafsen

Hun beskriver det såre ved å bli forlatt av alle – venner og familie. Veldig mange vendte henne ryggen. Hun følte også at hennes egen mann gjorde det. De var fetter og kusine og representerte i utgangspunktet et veldig upopulært ekteskap. Av de barn hun selv fødte, vokste ingen opp. Hun begravde dem selv på utsiden av kirkegården.

– Jeg slutter boka der samfunnet går imot henne, sier Enger, og legger til:

– Mange av kvinnesaksforkjemperne har fått synlige merker etter seg, men i Ellisif Wessels tilfelle mangler dette. Vi lærer ikke om henne på skolen. Hun er ikke blitt den tydelige kvinneskikkelsen hun har fortjent. Selv i dag tror jeg hun ville vært en person som mange hadde hatt problemer med å forholde seg til, sier Enger.

Hun har valgt å fortelle om legefruen i romanform.

– Jeg er ikke historiker, men journalist og forfatter, så en ren biografi var ikke aktuelt. Etter å ha levd med fru Wessel inni meg i ti år, har jeg lært stadig mer. Jeg tror også at det har gjort noe med meg som menneske. Jeg har brukt journalisten i meg og drevet veldig mye research – blant annet har jeg besøkt Kirkenes en rekke ganger. Til slutt ble det altså en roman på 300 sider. Jeg er nok fortsatt ikke ferdig med Ellisif Wessel inni meg, men det blir med denne ene boka, sier Enger.

LO-Aktuelt har fått tilgang til manuset som snart går i trykken. Det viser en beretning om en svært spesielle kvinneskikkelse i vår nære historie. 21. september lanseres romanen.

Tekst: Odd Arne Olafsen
oao@lo-media.no

PIONER: Ellisif Wessel (1866-1949) en av pionerene i arbeiderbevegelsen i Finnmark. Foto: Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek

Ellisif Wessel

Ellisif (Rannveig Müller) Wessel, 1866-949. Født i Østre Gausdal, forfatter og politiker. Fra 1886 bosatt i Kirkenes som distriktslegefrue. I 1904 sluttet hun seg til arbeiderbevegelsen og gjorde en betydelig innsats i utviklingen av den første faglige og politiske arbeiderbevegelsen i Finnmark. Utga barneboken «Den lille socialist» i 1914, skrev flere diktsamlinger samt dikt og artikler i arbeiderpressen.

Kunst

Jakter på kunstsatter

Kunst verdt millioner henger på veggene i LO og LOs forbund. Mange bilder er verdifulle, men ikke alltid verdsatt.

– Står det et maleri der inne, eller er det jeg som tar feil? Konservator Terje Tonne skotter over brillene og inn i tussmørket i arkivrommet.

– Åja, det hadde jeg nesten glemt, sier Kirsti Mandal organisasjonsleder i Norsk Arbeidsmandsforbund. Hun smetter forbi Tonne. Tar tak i det store bildet som står lent mot et arkivskap, med baksiden ut. Tonne smiler. Er tilfreds med funnet.

Oljemaleriet i den ornamenterte gullrammen er signert «Otto Hennig 1912». Et nokså dystert landskapsmaleri. Så mye blygrått at forbundsleder Erna Dyrge ikke sto ut med å ha det på veggen lenger.

– Her har vi Hennig i et lystig øyeblikk, til ham å være, humrer Tonne, som om han gjør mildt narr av en gammel venn. Han forteller om en maler med hang til det lengselsfulle og vemodige. Kirsti Mandal lytter ærbødig. Går ned på huk og studerer bildet.

– Dette er faktisk et veldig godt bilde av Hennig, konkluderer konservatoren.

Forklarer at bildet vil framstå som mye klarere når det blir rensert. Nå er kunstnerens intensjon skjult bak årtier av skitt. Han anslår forsikringstaksten på bildet til 20 000–25 000 kroner.

Saumfarer fagbevegelsen. Tonne er utdannet malerikonservator og har studert maleri, begge deler i London. Han driver privat praksis med brann- og vannskadete malerier som spesialfelt. Han har saumfart kontorene i flere LO-forbund i årenes løp. Noen ganger er han blitt overrasket. Som da han var på oppdagelsesferd i 6. etasje i LO Stat-bygget. Bortgjemt bak en dør finner han et gulnet lite bilde. Det henger i en

tynn snor, festet til en enslig spiker. Bildet viser to små gutter ved en bekk en sommerdag. Den ene med ei fiskestang. Det er et sjeldent grafisk trykk av Kaare Espolin Johnson. Tonne rister på hodet, mildt forferdet. Bildet takserte han til 18 000 kroner.

– Det er som regel ikke viljen det går på, men ressurser og kunnskaper. Mange vet ikke hvilke satter de eier. De større verkene, «sviskene» i samlingen, blir nok ivarettatt, men det er ikke alltid man er klar over at en liten, uanselig tegning kan være viktig og verdifull, sier Lill-Ann Jensen.

Tar rede på LOs samling. Jensen, som har vært pensjonist et par år, har fått i oppdrag å registrere og katalogisere kunsten som LO sentralt eier, det vil si det som befinner seg i LOs kontorer, møterom og fellesarealer.

– Jeg regner med at vi kommer til å få oss en og annen overraskelse når vi tar runden rundt i alle kontorene, smiler Jensen.

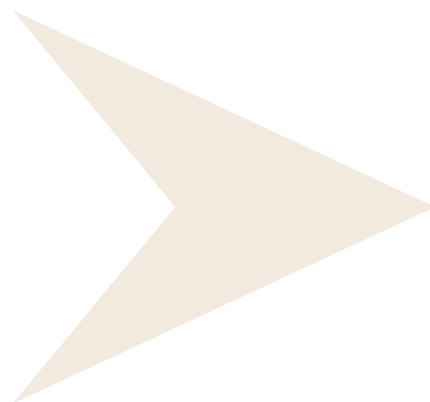
En tyvstart i Folkets Hus sammen med Aktuell og administrasjonssjef Kine Smith Larsen bekrefter hennes antakelse.

På LO-lederens romslige kontor, et representativt rom med elegante, brune veggpaneler, overraskes hun av møtet med Christoffer Stixruds vakre maleri «Morgenbussen», som har selskap av et Reidar Aulie-maleri med motiv fra Lofoten.

– Dette bildet har jeg bare sett avbildet i ei bok, og så henger det her, i samme huset som jeg har jobbet, sier Jensen, som gleder seg til å ta fatt på en oppgave hun ikke riktig vet omfanget av ennå.

Jensen skal sørge for at alle bilder og kunstgjenstander blir registrere og avfotografert. Kanskje med en liten tekst som forteller om bildet og kunstneren. Oppdraget gjelder bare kunsten som LO eier, ikke det som er i Folkets Hus' eie – i hvert fall ikke så langt, sier Jensen.

«Det er ikke alltid man er klar over at en liten, uanselig tegning kan være viktig og verdifull, sier Lill-Ann Jensen.»

Kunst

Et maleri av Arne Ekeland hang i fest-salen i Bygningsarbeidernes Hus i Oslo i alle år. Det overlevde mangt et festlig lag, og ble til slutt solgt til Nasjonalgalleriet, etter sigende for 300 000 kroner. Salgssummen ble brukt til å bygge nytt kjøkken i huset.

I fjor ble Bygningsarbeidernes Hus solgt. De to gjenværende maleriene i huset ble overlatt Galleri Tonne for restaurering. Det ene viste seg å være et for ekspertene ukjent verk av Harald Dahl.

– Et enestående bilde, sier Tonne, som skal reparere et stygt hull i bildet og rens

det tilbake til heder og verdighet.

Harald Dahl er en viktig maler i norsk kunsthistorie. For flere år siden ble det arrangert en minneutstilling med hans bilder, og da lånte Arbeiderpartiet ut flere, blant annet et portrett av Einar Gerhardsen.

– Da trodde man at man hadde oversikt over hans bilder. Det er spennende, når det så plutselig dukker opp et sentralt verk flere år etterpå. Jeg tror det skjuler seg mange slike skatter i forbundene, sier Tonne, som er bekymret for bildenes tilstand, spesielt grafikken.

– Det er svært viktig å få fastslått bildenes tekniske tilstand. For eksempel om pappen som omgir bildet, passepartout'en, er syrefri. Enkle grep kan sikre verdien for framtida, sier han.

Katalogisert. De store og ressurssterke organisasjonene har tatt rede på kunstsamlingen sin. AOF har blant annet gitt ut en bok om sin bildesamling. Fellesforbundet registrerte og katalogiserte samlingen for 10 år siden. Da omfattet den over 400 verk, til en verdi av 1,7 millioner kroner. Perlen i samlingen er Arne Ekelands «Ned-

lagt fabrikk», som ble verdsatt til 150 000 kroner for 10 år siden.

En medtatt Aulie. I tradisjonsrike Norsk Arbeidsmandsforbund henger det mye god grafikk på veggene. En Reidar Fritzvold på nestleder Helge Haukelands kontor, en Ludvig Eikaas inne hos forbundsleder Erna Dyngje. Per Kleiva på kopirommet. Hos Kirsti Mandal henger en Arne Ekeland. I korridoren en medtatt Reidar Aulie.

– Dette litografiet heter «Agitatoren», og er et av de sentrale verkene i denne delen av Aulies produksjon. Det er en skam

at bildet er i en slik forfatning. Her må det gjøres noe, sier Tonne, som forteller om hvordan Aulie vant hans respekt.

– Min holdning til Reidar Aulie var at det kanskje kunne bli vel mye arbeidermotiver. Helt til jeg fikk se en av skissebøkene hans, og oppdaget at han var genuint opptatt av mennesker, og at menneskene og deres situasjon var utgangspunktet for hans politiske interesse. Kort sagt, at han malte med hjertet. Da ble min holdning til ham gjort til skamme, sier Tonne.

Passepartout'en, som rammer inn bildet

er ikke lenger hvit, men skittengul. Tonne snur bildet og ser at bakpapiet har samme farge. Her trengs nytt, syrefritt papir, påpeker han. Ellers vil bildet bli ødelagt i tidens løp.

Tonnes erfaring er at forbundene stort sett er seg sitt ansvar bevisst, for eksempel ved at man registrerer bildene og tar rede på bildenes tilstand. Han opplever at bildene generelt er i brukbar stand.

Stues bort. I et elegant, lite møterom med norske designstoler og italiensk lampekunst over møtebordet, plukker Kirsti Mandal fram fem beskjedne raderinger med motiver fra gamle Oslo. Tonne gjenkjenner en gjenganger i forbundenes kunstsamlinger, Kristian Kalmer.

– Kalmer har gjort en formidabel, kulturhistorisk jobb i å dokumentere et Oslo og Kristiania som nå er borte. Han var en dyktig fagmann, men lite ansett av modernistene. Et par av disse er grafiske arbeider av fremragende kvalitet, sier Tonne.

Fordums forbundsstyreledere i glass og ramme kler en hel vegg i forbundsstyresalen. I et hjørne står en samling bilder støttet mot vegg. Det meste er originale grafiske verk; her finnes Reidar Fritzvold, Kåre Tveter, Tidemand Johannessen, Fredrik Stabel.

– Vi har ikke veggplass til alt, innrømmer Kirsti Mandal.

Dele med andre. Lill-Ann Jensen har et råd til organisasjoner som sitter på en kunstsamling; at de lager en fortegnelse over bildene de har, og gjerne avfotograferer samlingen. Det gir også andre kunnskap om hva de sitter på, noe som kan være svært nyttig.

– Å arrangere en utstilling som «Engasjert kunst» ville vært mye lettere, dersom vi hadde visst hvem som eier hvilke bilder, påpeker Lill-Ann Jensen.

Også Terje Tonne er opptatt av at arbeiderbevegelsen deler sine kunstsatter med andre.

– Det er viktige verk, rent kunsthistorisk. Det er flott at bildene henger i offentlige rom, men jeg skulle gjerne ønsket at de fra tid til annen kunne bli flere mennesker til del, sier Tonne.

Han mener det kan være en ide å dele informasjonen med Nasjonalgalleriet og andre offentlige kulturinstitusjoner, når man har kartlagt samlingene. Da kunne bildene bli utlånt ved minneutstillinger eller kollektivutstillinger og nå et større publikum.

Tekst: May Berg/Aktuell

Foto: Morten Hansen/Aktuell

Ferietilbud for Arbeidsmandens lesere i samarbeid med DTF travel

REISER – Du kjører selv!

2 overnattinger
2 frokoster
1 tre-retters middag lørdag

kr **1249,-**
per person i dobbeltrom

SPAR KR 241,-

Vakre Sognefjorden!

3 dager på Fretheim Hotel i Flåm

I hjertet av Fjord Norge ligger tradisjonsrike Fretheim Hotell, med røtter helt tilbake til 1870. Hotellet fremstår i dag i en kombinasjon mellom tradisjonell og moderne stil, i fin harmoni med hverandre. Området rundt hotellet er velegnet til sykkel- og spaserturer. Besøk Flåmsbanemuseet (100 m fra hotellet) og Nærøyfjorden (16 km).

Fretheim Hotel: Restaurant, heis, TV-stue og badstue. Hele hotellet er røykfritt.

Ankomst: Fredager i perioden frem til 09.11.2007 & 01.02. - 25.04.2008.

Bergen

2 overnattinger
2 frokostbuffer
Kaffe med vafler/ kake
kr **1199,-**
per person i dobbeltrom
SPAR KR 551,-

Bergen - fjordenes hovedstad!

3 dager på Comfort Hotel Holberg sentralt i vakre Bergen

Bergen - byen mellom de syv fjell, er en storby, men med en liten bys atmosfære. Her er inngangsporten til Fjord-Norge. Med sine tradisjonsrike og fargerike Hansa-hus langs den verneverdige "Bryggen", og en flott, hvit trebebyggelse som klammer seg langs fjellsidene, er Bergen et imponerende syn. Dere bor sentralt på Comfort Hotel Holberg, i gåavstand til byens spennende butikker, trivelige restauranter og ikke minst til "Bryggen". Området rundt "Bryggen" har en helt spesiell stemning, med sine utallige sjarmerende utesteder og restauranter. En tur med Fløybanen (320 m), er et must - Gled dere til en fabelaktig utsikt!

Comfort Hotel Holberg: Restaurant, badstue, solarium, dampbad og parkering i hotellgarasje mot avgift. Alle rom har bad/toalett, minibar og TV.

Gode barnerabatter: 1 barn inntil 6 år gratis i foreldrenes seng 1 barn inntil 15 år halv pris i foreldrenes rom. Ved to betalende voksne.

Ankomst: Fredager i perioden frem til 14.12.2007 & 11.01. - 16.05.2008.

Inkl. sluttrensjøring. Ekspedisjonsgebyr kr 59,-. Med forbehold om utsolgte datoer og trykkfeil.
Pengene du sparer er i forhold til hotellets veiledende normalpris – med forbehold om spesialtilbud. Avbestillingsforsikring kan kjøpes.

Ring DTF travel på telefon **22 41 84 44**

eller klikk inn på **www.dtf-travel.no**

og tast inn annonsekoden Arbeidsmanden i tekstfeltet til venstre.

Med nese for whisky

STOLT SAMLER: Vekteren Christian Heinecke foran en del av sin samling.

SJELDEN UTGAVE: Bildet på veggen er fra Jamesons fabrikk i Cork, Irland, sier Christian Heinecke.

DYRE DRÅPER: De mest verdifulle - Chivas Royal Salute 21 i midten.

Noen drikker opp den whiskyen de får tak i – andre sparer på de edle dråpene. Vekteren Christian Heinecke hører til de sistnevnte. Han har 178 forskjellige flasker.

Mange husker sikkert tilbake til de gode gamle cowboyfilmene og bladene hvor whisky var en del av den harde hverdag i ville vesten. Om det er slik for nestleder i Arbeidsmandsforbundets avdeling 7 Sør-Vest, Christian Heinecke, skal være usagt. Den aktive fagforeningsmannen fra Vågsbygd utenfor Kristiansand har 178 forskjellige whisky-flasker. Alle uåpnet, forsikrer Christian.

– Når jeg er på tur, pleier jeg å kjøpe kvoten og da består den som regel av whisky som ikke finnes i samlingen min fra før. Jeg begynte å samle for 13 år siden, og startet med en Chivas Royal Salute 21 som ble framstilt i forbindelse med kroningen av Dronning Elizabeth II i 1953, sier Heinecke.

– Samlingen består av flasker av aller billigste merke til helt opp mot 1500 kroner. Til den prisen sier det seg selv at man må spare slik at den kommer opp i sin virkelige verdi, sier Christian. Akkurat den flasken er virkelig et samlingsobjekt.

Det er utrolig mange forskjellige variasjoner av denne spesielle drikken. Faktisk er det flasker som koster flere hundre tusen

kroner, og det er over lønnsnivået, til og med, for en hardt arbeidende vekter.

– Personlig er jeg mest glad i den irske whiskyen, men den mest solgte i verden er amerikanske Jack Daniels. Om et par år er nok verdien av min samling på godt over 100 000 kroner. De som sier det er galskap, vil få full støtte av henne jeg bor sammen med. Også mine engelske venner mener det samme, for de fleste ville nok sagt at whisky skal nytes, ikke samles på. Men den uenighet kan jeg leve med, sier vekteren og beundrer alle de uåpnede flaskene.

Tekst og foto: Svein Jarl Liestøl

Ved veis ende

SLUTT: Som veiskrapen utenfor Norsk vegmuseum, er NVAU også kommet til veis ende, konstaterer Bjørn-Inge Bjørnberg (Seko) og Arbeidsmandsforbundets Helge Haukeland.

– Vi kan ikke bare bygge opp og lage nytt. Vi må også kunne legge ned, sa lederen av Nordisk vei- og anleggsarbeiderunion, Bjørn-Inge Bjørnberg, etter at den 60 år gamle organisasjonen oppløste seg selv på årsmøtet 30. august.

NVAUs medlemmer var:

3F – Faglig Felles Forbund – Danmark
JHL – Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdområdena – Finland
Byggnadsförbundet – Rakennusliitto – Finland
Seko – Facket för Service och Kommunikation – Sverige
NAF – Norsk Arbeidsmandsforbund – Norge

Det var full enighet mellom de fem medlemsorganisasjonene om at Nordisk vei- og anleggsarbeiderunionens (NVAU) dager nå var talte. I stedet skal vei- og anleggsarbeideres interesser ivaretas gjennom en annen organisasjon, Nordisk bygg- og treføderasjon (NBTF), som fire av forbundene også er medlem av. Finske JHL hadde på forhånd meddelt at det ønsker å melde seg inn i NBTF. Dermed var beslutningen om nedleggelse lett å fatte.

Uformell gruppe

Samtidig med vedtaket om nedleggelse, bestemte delegatene at det skal opprettes en egen uformell gruppe fra tidligere NVAU som skal søke å etablere seg innenfor NBTF. Denne uformelle gruppa blir tilført alle midlene fra NVAU, slik at det arbeidet som før er gjort gjennom organisasjonen, fortsettes uavhengig av tilslutningen til NBTF.

Bjørn-Inge Bjørnberg sier at spørsmålet om nedleggelse er grundig behandlet og har vært oppe på tre styremøter, før det endelig ble fremmet for årsmøtet på Quality Hotel & Resort Hunderfossen, nord for Lillehammer.

– Det har vært stor enighet om dette, egentlig. Det var vanskelig, men likevel en sak vi måtte gjøre. Men vi må ikke miste innsatsen for veiarbeiderne, så vi er avhengig av fortsatt engasjement i det videre arbeidet innenfor NBTF, fortsetter han. Bjørnberg har vært leder av NVAU fra 2004, ved siden av oppgaven som ombudsmann i Seko.

Norden og Europa

Arbeidsmiljø, trafikkmiljø, bergarbeid, vedlikehold av jernbane, skiftordninger og nattarbeid er områder unionen har beskjeftiget seg med. Forholdene i de nordiske landene er ikke ulike, derfor var det nærliggende å danne NVAU i sin tid. Men verden forandrer seg, konstaterer Bjørnberg. Dessuten er det av betydning å se videre ut – til Europa, ettersom det nordiske arbeidsmarkedet ikke lenger er forbeholdt arbeidstakere fra Norden.

– Vi får arbeide videre med de sakene vi synes er viktig og løse utfordringene gjennom de kanalene som fins, enten det gjøres i NBTF eller bringes inn for våre europeiske samarbeidspartnere, sa Seko-representant Thomas Brännström.

Seko påtok seg oppdraget med å innkalle til framtidige møter, slik at den uformelle gruppen kan konstituere seg og ta fatt på oppgaven den er pålagt.

Tekst og foto: Britt Andreassen

Engasjerte medlemmer etterlyses

– Vi vet hva vi ønsker å oppnå, men hvordan gjør vi det?

Tekst: Britt Andreassen

Det var et av spørsmålene organisasjonsleder Kirsti Mandal stilte under forbundsstyrets møte i Krakow i august. Handlingsplanen for neste år sto på dagsordenen og Mandal ønsket innspill fra styret. Hun ville høre med representantene hva de mente om hvordan forbundet kan få flere medlemmer som vil gå på kurs og delta på møter, og ikke minst medlemmer som vil påta seg tillitsverv. Mandal spurte om hva det er som skal til for å tenne gnisten, slik at det å være tillitsvalgt blir sett på som noe positivt. For det er det, jo, konstaterte hun.

Motivasjon

– Skolering og motivering er aller viktigst for å få folk til å ta tillitsverv, mente forbundssekretær Thorbjørn Jungård.

– Vi må bli mer synlig. Arbeidsmandsforbundet har gjort mye bra, men hvem vet det? spurte forbundsstyremedlem Karl S. Olsen.

– Push mer på kurs og grunnopplæring. La det bli en forpliktelse for nyvalgte tillitsvalgte å delta på kurs, mente Jens Petter Hermansen.

– Dessuten må vi informere bedre. Vi må begynne med de unge først. Ungdomssekretæren vår får en formidabel jobb å gjøre. Jeg kan fortelle at vi sendte ut 150 invitasjoner til å være med på kurs, og fikk bare seks påmeldinger, fortalte Karin Kristiansen, representant for de ansatte.

Skolering

– Når vi får flinke tillitsvalgte, så henter bedriften dem til andre oppgaver. Vi mister altfor mange av våre gode tillitsvalgte, fastslo forbundssekretær Svein Johansen.

– Det er ikke bare gærnt, da får vi iallfall en motpart som skjenner oss. Vi må se positivt på det, parerte Kjell Borglund. Han sa seg helt enig i at det må legges innsats i å snu utviklingen, slik at det i framtida blir lettere å fylle plassene i styrene. Nyvalgte tillitsvalgte må ha en plikt på seg til å ta kurs når de påtar seg verv, mente han.

Ungdomssekretær Pål Sture Nilsen var

av den formening at kurs ikke nødvendigvis behøve å arrangeres sentralt. Han gikk også inn for en forbedring av hjemmesiden, slik at det kunne bli en egen portal hvor alle kurstilbudene lå. Tenk nytt, var hans oppfordring.

– Organisasjonsbygging og informasjonsflyt hører sammen. Vi må tenke mer kreativt. Kanskje også tenke prosjekt – unge mennesker liker det, sa vararepresentant Thor Sannæss.

Nettbruk

Eva Jenssen framholdt at noe er blitt borte de siste årene – klubbarbeidet fungerer ikke og medlemmene kommer ikke på møter. – Vi er ikke flinke nok til å kommunisere

er inne i en utvikling den ikke har noen løsning på. Utfordringen er den samme for alle organisasjoner.

– Vi kan ikke snakke politikk lenger – folk er ikke engasjert. Men vi kan jo prøve å begynne å diskutere på brakka igjen. Men min erfaring er at folk er mer interessert i å holde kjeft enn å krangle, fortsatte Borglund, som sendte ballen over til ungdomssekretæren: – Få liv i ungdommen, der har du en kjempjobb, Pål Sture. Dessuten mener jeg at tillitsvalgtarbeid burde vært et fag i skolen. Det er en drømmeverden – så det får vi ikke.

Førstehjelp

– Ungdommen er engasjert på andre områder enn oss. I dag får de en informasjons-

Illustrasjonsfoto: colourbox.com

med våre medlemmer generelt, og spesielt ikke når vi tenker på alle medlemmene med utenlandsk herkomst. Jeg tror vi må bruke nettet mye mer. Dessuten mener jeg at folk skal få velge sjøl hvor de vil gå på kurs. Det koster kanskje litt mer, men da får vi deltakere, tror nå jeg.

Nestleder Helge Haukeland var enig med Eva: – Tenk hvor mange medlemmer som står bak hver enkelt tillitsvalgt. Vi må finne andre modeller enn det vi har i dag.

Brakkeprat

Kjell Borglund konstaterte at fagbevegelsen

pakke med en gang de blir medlemmer, siden blir det lite kontakt med forbundet. Vi må videreutvikle verkøykassa, som LO brukte i sin tid, til å være noe mer og annerledes, for eksempel gjøre medlemstilbud og –informasjon nettbasert. Kanskje det vil tenne gnisten, antydte Pål Sture.

– Enig, sa Torild Torsvik, – kanskje et ”førstehjelpsskrin” til alle tillitsvalgte?

Forbundsstyret bestemte at det skal nedsettes ei arbeidsgruppe med oppdrag å komme med forslag til forbedringer av informasjonsflyt, kurs- og opplæring, og i det hele tatt nye måter å nå medlemmene på.

I STEINBRUDET: Ikke noe å si på maskiner og utstyr.

Global avtale virker

– Det er godt å se at Noremco i Tanzania har greid å opprettholde et nivå på hms og verneutstyr helt på linje med våre bestemmelser.

Det sier forbundssekretær Svein Johansen som i slutten av august var i Tanzania for å se til at Veidekke ASAs internasjonale rammeavtale blir overholdt. Denne globale avtalen ble undertegnet i mars 2005, og Norsk Arbeidsmandsforbund, Fellesforbundet og Den internasjonale bygnings- og trearbeiderunionen (IBTU) skrev under på vegne av arbeidstakerne.

Avtalen går ut på å sikre ansattes faglige og sosiale rettigheter overalt der selskapet har virksomhet. Avtaleteksten ble gjen-

nomgått på ny i Dar es Salaam 27. august i år, og igjen undertegnet av partene.

I løpet av det tre dager lange oppholdet i det afrikanske landet, var norske tillitsvalgte og Marion Hellmann fra Den internasjonale bygnings- og trearbeiderunionens hovedkontor i Sveits, i flere møter med lokale fagorganiserte.

– Vi hadde en rekke møter, til stor nytte for alle parter, understreker Svein Johansen. – Vi snakket med de ansatte, som ga uttrykk for at de var godt fornøyd med forholdene de arbeidet under. Det fikk vi også se med egne øyne. Vi besøkte blant annet et steinknuseri som til forveksling kunne vært et hvilket som helst steinbrudd i Norge. Det var greie forhold.

Men de konstaterte også forskjeller. Noremcos lavest lønte får om lag 80 000 - 100 000 tanzanianske shilling per måned. TZS 48 000 (250 kroner) er lovpålagt minimumslønn i landet. LO i Tanzania har lenge krevd at dette beløpet heves betydelig. I rammeavtalen heter det at «under ingen omstendighet kan lønn og goder være mindre fordelaktige enn det som er gjeldende i nasjonale lovverk eller avtaler.» Noremco lønner altså sine ansatte bedre enn minstekravet. Likevel er det for lite til å dekke en families levekostnader, hevdes det.

Foruten Svein Johansen fra Arbeidsmandsforbundet, deltok to tillitsvalgte fra Fellesforbundet på reisen til Tanzania.

BA

KURS: Finn en plass og bli med. Her faglig kurs i bakgården. (Alle fotos: Svein Johansen)

I SKYGGEN: Ansatte og besøkende tar seg en pause under et skyggefullt tre.

Kvinner sjefer bedre

Manpower har i en undersøkelse spurt 1 900 yrkesaktive kvinner og menn i alle typer yrker om hvor godt de liker sjefene sine. Resultatet av undersøkelsen viser at begge kjønn foretrekker kvinnelige sjefer. Bare 8,3 prosent av mennene svarer at de er misfornøyd med sin kvinnelige sjef.

TV-aksjonen 2007

Norsk Arbeidsmandsforbund støtter årets tv-aksjon med 1 krone per yrkesaktivt medlem. Det vedtok forbundsstyret på sitt møte i august.

Tv-aksjonen i år er tildelt UNICEF Norge. Inntektene går til barn berørt av hiv/aids i ulike deler av verden. Aksjonen gjennomføres i samarbeid med Norges Idrettsforbund og Right to Play, fordi idrett er et av virkemidlene i hiv- og aids-arbeid rettet mot barn. Sammen skal UNICEF og idretten mobilisere givere og sørge for at barn som er berørt av hiv og aids slipper å kjempe alene.

Anmeldte anlegg

Veidekke Entreprenør AS, Region Anlegg, skal for Steigen kommune besørge utbedring og forsterkning av fylkesvei 636 mellom Bogen og Holkestad. Parsellen er på 21 kilometer. Arbeidet ble påbegynt 15. juli og skal være ferdig 15. desember i år. Fire personer utfører arbeidet. De bor hjemme og på gjestegård med matservering.

LOfavor

Bruk dine fordeler i LOfavor

Drivstoffbonus med inntil 30 øre pr liter på betjente stasjoner | TOPP 5-GARANTI på strøm
 5 % rabatt på bilservice | Inntil 10 % rabatt på feriereiser | Forsikring av bil, hus, reise, barn og ulykke
 Gode og rimelige bøker | Rabatt på advokattjenester | Rabatt på teletjenester
 Rabatt på leiebil i Norge og utlandet | Rimelig bilfinansiering | Gratis MasterCard
 Rabatt på provisjon ved salg av bolig | Gode betingelser på banktjenester | Gode varer på netthandel

SpareBank 1 Forsikring

SpareBank 1 Finans

EiendomsMegler 1

SparebankenVest

www.lofavor.no

815 32 600

Har DU spørsmål om din økonomi? Send en e-post til magne.gundersen@sparebank1.no

Spare Bank 1

Svar fra
forbrukerøkonom
Magne Gundersen,
SpareBank1 Gruppen

? Reiseforsikring og barn

Min sønn på 18 flyttet på hybel og meldte adresseforandring. Ut fra vilkårene til LOfavør Topp reiseforsikring forstår jeg at min sønn er dekket av forsikringen til han blir 20 år. Stemmer det? Jeg får nemlig motstridende beskjeder når jeg spør om dette.

Nina N., Askim

Hei, Nina!

I utgangspunktet er det slik at når man etablerer seg selvstendig utenfor hjemmet, skal det tegnes egen reiseforsikring. Intensjonen med bestemmelsen om at «Egne barn som ikke bor hos sikrede også er omfattet av forsikringen» er utarbeidet med tanke på barn av skilte foreldre. Men dette har jeg sjekket med

Illustrasjonsfoto: colourbox.com

SpareBank1 Skadeforsikring og beskjeden er klar: Ordlyden skal følges. Derfor er din sønn dekket

fram til han fyller 20 år, selv om han har meldt flytting.

Hilsen Magne

Medlemslån

? Det kommer stadig forespørslers om LOfavør medlemslån. Det mange blant annet lurer på er hvordan de går frem for å få medlemslån til gunstig rente?

Hei!

Medlemslån til bolig med gunstige betingelser er en av de mange fordelene som ligger i LOfavør. Du kan flytte lånet til SpareBank1 og Sparebanken Vest, eller ta opp nytt lån, og slippe omkostninger til banken. Her er det en beløpsgrense på inntil 1500 kroner. Hvis banken krever takst, får du refundert takshonoraret når lånet blir utbetalt. Og bruker du EiendomsMegler1 til salg av bolig eller fritidsbolig, får du ut 2007 et spesialtilbud på 25 prosent rabatt på ordinær meglerprovisjon.

Gjør banken eller megleren oppmerksom på at du er LOfavør-medlem når du tar kontakt. Da får du gunstige betingelsene.

Hilsen Magne

Hva lønner seg?

? Nina har et annet spørsmål knyttet til reiseforsikring: Ved å benytte LOfavør kostet Topp reiseforsikring ca kr 1 000,-. Men hvis jeg ikke benytter meg av LO favør koster den samme forsikringen kun kr 718,-. Derfor bestilte jeg en vanlig forsikring til meg og en til min sønn og betalte kr 1436,- i stedet for 2 200,- gjennom LOfavør. Men hvorfor blir reiseforsikringen dyrere gjennom LOfavør?

Hei!

Jeg skjønner godt at du lurer og er en smule forvirret. For LOfavør reiseforsikringen er ikke dyrere for deg. Den er billigere! Og så er det stor forskjell på forsikringene. Nå skal jeg forklare: Den vanlige forsikringen du kjøpte dekker bare reiser i Europa og gjelder kun for en person. Det er en av forklaringene på den lave prisen. I tillegg har du fått rabatt, fordi du har flere forsikringer i SpareBank1.

LOfavør reiseforsikring dekker

Illustrasjonsfoto: colourbox.com

reiser i hele verden og gjelder for hele familien. Dere hadde altså klart dere med reiseforsikringen fra LOfavør. Og det hadde blitt langt billigere enn to vanlige forsikringer med rabatt.

Bare la meg legge til at LOfavør-forsikringen er svært god, noe som undersøkelser og tester i media viser. Den er en såkalt kollektiv forsikring, der prisen er den samme lave for alle LO-medlemmer. Derfor får du ikke samlingsrabatt om du kjøper denne forsikringen på toppen av andre forsikringer fra SpareBank1.

Hilsen Magne

◀ PÅ BROEN: En spent forsamling venter på den gamle broen fra 1800 tallet i Sogndalsstrand.

På gyngende grunn

Tillitsvalgte og ansatte i avdeling 7 møtes en gang årlig for å oppsummere året som har gått og ikke minst planlegge neste års aktiviteter. I falt valget på Sogndalsstrand som i Norge er kåret til kystens Røros og hvor de fleste av husene er fredet.

JETTEGROTTER: Det var de helt spesielle jettegrytene ut av Åna-Sira som var målet for turen.

– Fordelen med å samle alle på en slik liten koselig plass, er ikke minst de sosiale utpå kvelden etter selve møtet. En spesiell utfukt er selve rosinen i pølsen, sier lederen av avdeling 7, Terje Mikkelsen.

I år ble det en tur med skøyten Sjødis ned til de store jettegrytene som er i fjellet rett ut av Åna-Sira. At det var litt bølger på hjemturen, skapte bare en spesiell stemning. Flere synes det var i meste laget da sjøen slo innover dekk, men totalt en minnerik tur for alle.

Avdeling 214 Sandbekk Grubearbeiderforening, som er stasjonert i Sokndal, var også invitert. Mikkelsen framholder viktigheten av å ha et godt forhold til gruveforeningen som ligger midt i kjerneområdet til avdeling 7, en viktighet som ble understreket av leder i gruveforeningen.

Under oppsummeringen kom det helt klart fram at stedet egnet seg meget godt for slike besøk, noe som også organisasjonsleder Kirsti Mandal sa seg helt enig i.

Tekst og foto: Svein Jarl Liestøl

◀ UNDER FOSSEN: – Her kan alle få en frisk hjemtur, sier båtfører Johnny Nesvåg i det han legger skøyten helt inn under fossefallet innerst i den berømte Jøssingfjord.

Bankenes diskriminering av lønnskotokunder

Bankenes rente fortsetter å stige. Siste forhøyelse fra Norges Bank (NB) på 0,25 prosent kom 15. august 2007. Fra 01.07.05 har stigningen vært 3 prosent. Styringsrenta føl-

ges omgående opp av våre sentrale og lokale banker, både når det gjelder innskudd og lån. Men det er en kontoform bankene ikke øker renta på for innstående beløp, nemlig lønnskonto. Her har renta i en årrekke, minst tre-fire år, stått stille på 0,15 prosent.

Hvilke argumenter har bankene for at over 750 000 LO-medlemmer, et stort antall medlemmer i utenforstående forbund, uorganiserte arbeidstakere og pensjonister som får sin pensjon direkte over bank, ikke har fått godskrevet noen renteforhøyelse på beløp under 100 000 kroner. Har bankene et godt svar på dette?

Da vi gikk over på lønn over bank på 70-tallet, var argumentet – bli sjekkis – ingen utgifter på bruk av sjekk, og renter på innstående beløp.

Dette var argumentet vi tillitsmenn innen fagbevegelsen sto for på møter i foreninger og på arbeidsplasser. Hva har skjedd? Sjekkbruken er falt bort, skyhøye gebyrer er innført, årsavgift på bankkort for bruk av egen konto. Dette er en total tilsidesettelse av lovnaden fra 70-tallet. Her finnes det nå én til to millioner lønns- og brukskonti med en stillestående rente på 0,15 prosent.

Denne saken må forbundene og LO nå omgående ta tak i – og ordne opp i – slik at det gis full renteøkning for stigningen på styringsrenta fra NB. De siste to års stigning på 3 prosent må være et minimumskrav.

Det må settes en stopper for bankenes grådighet overfor landets lønnskotokunder.

Magne Mælumshagen, Lillehammer

Illustrasjonsfoto: colourbox.com

Birken 2007

Magnus klarte merket

– Det gikk jo bra, da. Greide merket med tida 3 timer og 48 minutter. Det gikk egentlig raskere enn jeg turte å håpe på, sier Magnus Langlien, reparatøren i Entreprenørservice som sammen med 34 arbeidskamerater og andre bekjente satte seg på sykkelsetet for å gjennomføre Birkebeinerrittet.

TRENING: Utallige treningstimer på sykkelsetet måtte til før kollegene i Entreprenørservice AS kunne forsøke seg på Birken. Kari Bye (til venstre) kunne ikke delta. Magnus Langlien og nesten alle de andre gjennomførte. (Arkivfoto: Britt Andreassen)

Magnus var den eneste av kollegene i bærumfirmatet som greide merket. Kravet var 3 timer 52 minutter i hans klasse. Men det var ikke alle som hadde satt seg som mål å klare merket – det viktigste for dem var å gjennomføre rittet. Og det klarte alle unntatt to.

– Merkekravet er tøft i alle klasser, så jeg er veldig fornøyd med å ha klart det, bedyrer Magnus, som sier at opplevelsen faktisk har gitt mersmak. Han kommer til å trene for deltakelse også neste år, i likhet med en del av kollegene. Noen andre har uttrykt at de vil gi seg.

Kollegene i Entreprenørservice AS hadde trent sammen og hver for seg i månedervis før de tok fatt på de 91 tunge kilometerne. (Reportasje om dette sto i Arbeidsmanden nummer 6/07.)

– I dagene etter rittet har vi tatt det litt med ro, men alle er oppegående, hevder Langlien, en av de 13 902 som kom i mål. 14 419 stilte til start den 25. august.

Birkebeinerrittet er verdens største sykkelritt, og i år var det 3000 flere påmeldte enn i fjor.

BA

Demokrati

I Arbeidsmanden 6/07 ble det synset litt omkring ordet demokrati. Jeg kan vel til nød være enig i at demokratiet kan oppfattes forskjellig, men det er bare en måte å praktisere det på hvis du skal kalle det demokrati.

Ut fra det som skjedde på landsmøtet i Oslo i mai 2007, lurer jeg på hvordan skal demokratiet praktiseres i Norsk Arbeidsmandsforbund. Det som skjedde på landsmøtet er jo slik demokratiet skal fungere i praksis. Avdelingene på vegne av sine medlemmer (som bestemmer i Norsk Arbeidsmandsforbund) var uenig i noen av innstillingene som ble lagt frem.

Dette er uttrykk for at man er uenig i en

del vurderinger som gjøres sentralt. Å kalle dette for planlagt, er bare vås. Essensen i det vi snakker om er at vi ikke ønsker at avdelingene skal bli vingeklippet, vi ønsker ikke at demokratiet skal sentraliseres. Jeg oppfattet ikke at du, Kjell Borglund, var oppe og slo i bordet, men jeg la merke til trønderen som var oppe og lirket av seg masse tull, men det får vi ta på kontoen for frustrasjon (Rosenborg tapte en fotballkamp dagen før). Når det gjelder valget av forbundsstyre og landsstyre for fire år siden, kan jeg ikke huske at det ble utdelt noen blankofullmakt på at uansett hva som legges frem på landsmøtet i Oslo i 2007, vil det bli gitt full støtte. Jeg legger også merke

til at du mener at vi ikke kan være uenig i enkeltsaker og samtidig ha tillit til ledelsen i forbundet. Selvfølgelig kan man det. Jeg har full tillit til Jens Stoltenberg selv om jeg er uenig med deler av politikken som Arbeiderpartiet fører.

Konklusjonen er at på landsmøtet i 2007 sa medlemmene ifra om at vi er uenig i en del saker (jeg tror at sist det var uenighet var i 1971, så det var på tide). Ta uenigheten til etterretning og jobb videre. Lykke til.

Svein Nordvik,
styremedlem i avdeling 6 Vest.

Kulturpris til gruvelusken

Under Bjørnson-festivalen 2007 i Molde og Nesset, ble gruvelusken fra Rødsand Gruber hedret med Nesset kommunes kulturpris for 2007. Prisen ble overrakt under et arrangement på Nesset prestegård, nærmere bestemt på låven.

Rausand Gruveklubb som mottok prisen, har sitt utspring i de nedlagte Rødsand Gruber på Rausand. Etter at Elkem i 1981 avsluttet gruvedriften, tok en del entusiastiske tidligere ansatte i gruva, fatt i arbeidet med å samle en del historisk materiale som de fikk plassert i eget bygg i bygda Rausand. Klubben har i lengre tid arbeidet med å få satt i gang skriving av en gruvehistorie, men på grunn av mangel på penger, er dette arbeidet ennå ikke kommet i gang. Nå ser alle interesserte lys i tunnelen. En realisering av gruveklubbens målsetting om en historie mellom permer, ser ut til å bli virkelighet.

Mye av et viktig arbeid med å samle stoff til historieskrivingen, er allerede gjort. I tillegg til en mengde skriftlig materiale, er klubben i ferd med å intervju veteraner fra gruvetiden. Så langt har klubben ca 60 timer fra 25 personer festet til tape. Å tildele klubben den anerkjennelse som ligger i kommunens kulturpris, forplikter. Et historisk dokument fra gruvetiden på Rausand som nå må komme, vil være til glede både for dem som lever i dag og for framtiden.

Vi gratulerer gruveluskens tjenere med prisen.

Tekst: Mellvin Steinsvoll
Foto: Elin A. Høstmark, Driva

Norsk Arbeidsmandsforbunds Gruppeforsikring

Forsikringen er spesielt tilrettelagt for NAFs medlemmer. Den tar utgangspunkt i det grunnleggende behov medlemmene har for å sikre seg økonomisk ved arbeidsuførhet og dødsfall. Forsikringen gir et nødvendig økonomisk sikkerhetsnett i tillegg til eksisterende ordninger gjennom arbeidsforhold og tariffavtaler.

Dødsfallsforsikring

Forsikringssummen* er på kr 267 248 avtrappende med 5 % pr år fra og med den dag medlemmet fyller 51 år, til og med den dag medlemmet fyller 60 år. Fra 60 til 67 år er erstatningen lik. Erstatningen utbetales som et engangsbetrag til gjenlevende ektefelle/samboer eller øvrige arvinger dersom medlemmet dør i forsikringstiden. Erstatningen utbetales uansett dødsårsak. Forsikringen gjelder hele døgnet over hele verden. Den kommer i tillegg til eventuelle andre livsforsikringer du måtte ha. Utbetalingen er fritatt for inntektsbeskatning. Forsikringen opphører ved utgangen av det kalenderåret du fyller 67 år.

Tom fylte 50 år	267 248
55 år	200 436
60 - 67 år	133 624

Tabellen viser forsikringssummene for noen utvalgte aldre.

Uføreforsikring

Forsikringssummen * er på kr 267 248 avtrappende med 5 % pr år fra og med den dag medlemmet fyller 44 år, til og med den dag medlemmet fyller 59 år. Forsikringen gir rett til erstatning dersom medlemmet blir minst 50 % varig arbeidsufør som følge av sykdom eller ulykke inntruffet i forsikringstiden og før fylte 60 år. Erstatningen forfaller til utbetaling når uførheten har vart i minst 2 år, og er en engangsutbetaling som er fritatt for inntektsbeskatning. Størrelsen på erstatningsbeløpet avhenger av alder den dag erstatningen forfaller til utbetaling. Uføreforsikringen opphører den dagen medlemmet fyller 60 år.

Tom 43 år *	267 248
45 år	240 524
50 år	173 712
55 år	106 900
60 år	opphørt

Tabellen viser forsikringssummene for noen utvalgte aldre.

Dette bør du merke deg:

– Blir du arbeidsufør innen to år etter at uføreforsikringen trådte i kraft av på grunn sykdom, lyte eller mén som du hadde på innmeldingstidspunktet, og som det antas at du kjente til, har du ikke krav på erstatning. For medlemmer som blir tatt opp i forsikringen på grunnlag av helseerklæring, gjelder ikke denne toårsgrensen.

Ill.: Colourbox.com

Pris

NAFs Gruppeforsikring koster ved oppstart kr 289,- per måned. Beløpet betales månedlig på tilsendt giro eller ved avtalegiro.

Forsikringen trer i kraft når første premie er betalt, tidligst fra 1. mars 2008.

Bruk avtalegiro

Inngår du en avtale med din bank om å betale denne forsikringen med avtalegiro, kan du betale forsikringen på en enkel og grei måte. Du er også med til å bidra til en enklere administrasjon for forbundet.

Ikke helseerklæring

En stor fordel med NAFs Gruppeforsikring er at det ikke må avgis helseerklæring for de som betaler første premiekrav. Skulle du ønske å kjøpe tilsvarende forsikring individuelt, må du avgi en omfattende helseerklæring. Det er kun de som betaler første premievarsel som får fordel av å slippe helsevurdering! Når det ikke kreves at den enkelte avgir helseerklæring, tar selskapet et generelt forbehold om ansvarsfrihet for arbeidsuførhet som skyldes sykdom, lyte eller mén som du allerede hadde ved innmelding i forsikringen, dersom du blir syk i løpet av de to første årene.

Obs Er du helt eller delvis sykemeldt, blir du kun med på dødsfallsdekningen, inntil du igjen er fullt arbeidsdyktig. Prisen er den samme. Mottar du hel eller delvis uførepensjon fra folketrygden, kan du dessverre ikke bli med i forsikringsordningen.

Vil du på et senere tidspunkt likevel ha forsikringen, kreves det at du leverer helseerklæring. På grunnlag av helsetilstanden kan Selskapet avslå og overta hele eller deler av forsikringen, eller ta individuelle forbehold om ansvarsfrihet ved arbeidsuførhet som følge av sykdom, lyte eller mén du allerede har.

* Alle forsikringssummene reguleres i takt med folketrygdens grunnbeløp (G). Tidspunktet for regulering av premie og grunnbeløp er 1. januar hvert år. Ved avtalens ikrafttredelse 1.3.2008 benyttes G = kr 66 812

Verv og vinn!

Bli med i vervekampanjen. Flotte premier venter. Alle som deltar i kampanjen er med i trekningen av en reise. Trekning foretas én gang i året - ved utgangen av januar.

1 medlem

1 medlem:
1. T-skjorte ■ 2. Toalettmappe
■ 3. Osetsett ■ 4. Skopussesett

2 medlemmer

2 medlemmer:
5. Minnepenn ■ 6. Tursekk ■ 7. Sportsbag

10 medlemmer

10 medlemmer:
15. iPod Nano ■ 16. Espressomaskin
■ 17. Samsonite trillekoffert

20 medlemmer

20 medlemmer:
18. Silva kikkert ■ 19. Tivoli Radio DAB
■ 20. Kärcher høytrykkspylet med terrassevasker

3 medlemmer

3 medlemmer:
8. Minigrill med termobag ■
9. Trillebag ■ 10. Juicepresse ■ 11. Skulderveske

5 medlemmer

5 medlemmer:
12. Blender ■ 13. Silva hodelykt
■ 14. Fleecejakke Verona

30 medlemmer

30 medlemmer:
21. GPS ■ 22. Media desktop og flatskjerm
■ 23. DeWalt kapp- og gjersag
■ 24. Reise til 4000,-

Reise verdt
4000,-

Innmelding

Kupongen klippes ut og sendes til den avdelingen du tilhører, eller du kan gjøre det via våre hjemmesider, www.arbeidsmandsforbundet.no

Navn:					
Fødselnummer/Personnummer:					
Adresse:					
Postnummer:			Sted:		
Telefon privat:			Mobil:		Telefon jobb:
Yrke/stilling:				E-postadresse:	
Arbeidsgiver:					
Arbeidssted:					
Er du medlem i annet forbund/i tilfelle hvilket:					
Vervet av:					
Adresse:					
Send premie nummer:				Ikke send premie, jeg samler opp:	
Jeg har samlet opp vervinger tidligere, send meg premie nr					
Størrelse:	S	M	L	XL	XXL
Koffert farge:	SORT			RØD	

Avd. 1 Øst

Postboks 118, 3191 Horten

Avd. 2 Oslo/Akershus

Postboks 8842 Youngstorget, 0028 Oslo

Avd. 3 Møre og Romsdal

Storgt. 9, 6413 Molde

Avd. 4 Nordland

Svalbardgata 26, 8610 Grubhei

Avd. 5 Innlandet

Fakkelgården, 2624 Lillehammer

Avd. 6 Vest

Håkonsgt. 5, 5015 Bergen

Avd. 7 Sør-Vest

Jens Zetlitzgt. 21, 4008 Stavanger

Avd. 8 Midt-Norge

Folkets Hus, 7011 Trondheim

Avd. 9 Nord

Postboks 1060, 9503 Alta

Avd. 142 Longyearbyen

Arbeiderforening

Postboks 408, 9171 Longyearbyen

Avd. 111 Løkken

Grubearbeiderforening

7332 Løkken Verk

Avd. 214 Sandbekk

Grubearbeiderforening

4380 Hauge i Dalane

Den gang da....

«De fagorganiserte kvinners stilling til stortingsvalget.

På den faglige kvinnekongress i dagene 11. – 12. mai ble det vedtatt denne appell til de fagorganiserte kvinner:

De kvinnelige arbeidere har i årene etter krigen fått som økonomiske og sosiale stilling betydelig bedret. Det har vært arbeid nok å få og kvinnenes lønninger har vist stor stigning.

En enestående omfattende og sosial boligbygging i alle strøk av landet har skaffet oss moderne og lettdekkne hjem. Dette har lettet vår deltakelse i arbeids- og organisasjonslivet. Vi ser denne framgang for kvinnene i første rekke som et resultat av arbeiderstyrets planmessige innsats

for å trygge arbeidsplasser og gode, trivelige hjem til alle.

Men vi skal videre fram. Kvinnene må få full økonomisk og sosial likestilling med mennene. Vårt første mål er her lik lønn for likeverdig arbeidsinnsats. Statens lovgivning og fagorganisasjonens innsats må sikre kvinnene oppfyllelsen av dette rettferdige krav.

Vi hilser kongressens vedtak som går inn for opprettelsen av et likelønnsråd som et skritt på veien til disse rettferdige lønnsforhold. (...)

LANDSORGANISASJONENS KVINNENEMND, arbeidsutvalget»

(undertegnet også av Anna Marie Olsen fra Norsk Arbeidsmandsforbund/Red.)

Arbeidsmanden nr. 7-8 - 1957

Vinnere av

På kryss & tvers nr. 21:

Signe Båtnes, 6628 MEISINGSET
Randulf Elsos Stürtzel, 1274 OSLO
Astrid B. Lutro, 5135 FLAKTVEIT

Arbeidsmanden 2007

Nr. 9.....1. november Nr. 10.....6. desember

Stoff til bladet må være i redaksjonen minst en uke før trykkesdato.

Vi gratulerer

Arve Morgan Ruste, regionalt verneombud i avdeling 2, fyller 60 år 2. oktober.

Reoppnevning rvo

Regionale verneombud Arvid Dynge, Nils Graskopf, Øystein Mediå og Knut Jarle Rødseth ble i forbundsstyremøtet i august reoppnevnt for fire nye år. Det tas forbehold om avgang på grunn av alderspensjon i denne perioden.

Norsk Arbeidsmandsforbund

Stiftet 13. april 1895

Postadresse:
Postboks 8704 Youngstorget, 0028 Oslo
Besøksadresse: Grubbegt. 6
Tlf.: 23 06 10 50 - Telefaks: 23 06 10 92
E-post: norsk@arb-mand.no
<http://www.arbeidsmandsforbundet.no>

Forbundets administrasjon:

Erna C. Dynge - forbundsleder
Tlf. 23 06 10 61

Helge Haukeland - nestleder
Tlf. 23 06 10 66

Kirsti Mandal - organisasjonsleder
Tlf. 23 06 10 60

Svein Johansen - forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 69

Lise Solvang - forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 67

Trond Karlsen - forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 63

Thorbjørn Jungård - forbundssekretær
Tlf. 23 06 10 91

Pål Sture Nilsen - ungdomssekretær
Tlf. 23 06 10 62

Øvrige:

Ghulam Abbas - økonomisjef
Tlf. 23 06 10 73

Oddbjørn Nilsen - faglig sekretær
Tlf. 23 06 10 85

Trond Erik Thorvaldsen - informasjonssekretær
Tlf. 23 06 10 81

Johnny Myrvold - organisasjonssekretær
Tlf. 23 06 10 70

Forbundsstyret:

I tillegg til forbundsleder, nestleder, organisasjonsleder og forbundssekretær Svein Johansen består forbundsstyret av:

Kjell Borglund (Innlandet), Jens Petter Hermansen (Oslo/Akershus), Tommy Nymo (Nordland), Eva Jenssen (Midt-Norge), Terje Mikkelsen (Sør-Vest), Karl S. Olsen (Møre og Romsdal), Toril Torsvik (Vest).

Forbundets avdelinger:

NAF avd. 1 Øst:
Tlf. 33 03 05 15. Telefaks 33 03 05 14

NAF avd. 2 Oslo/Akershus:
Tlf. 23 06 17 70. Telefaks 23 06 17 71

NAF avd. 3 Møre og Romsdal:
Tlf. 71 20 16 10. Telefaks 71 20 16 11

NAF avd. 4 Nordland:
Tlf. 75 12 08 88. Telefaks 75 12 08 99

NAF avd. 5 Innlandet:
Tlf. 61 05 42 50. Telefaks 61 05 42 60

NAF avd. 6 Vest:
Tlf. 55 30 91 80. Telefaks 55 30 91 81

NAF avd. 7 Sør-Vest:
Stavanger: Tlf. 51 50 02 39. Telefaks 51 50 02 42

Kristiansand: Tlf. 38 09 24 70.
Telefaks 38 09 53 88

NAF avd. 8 Midt-Norge
Tlf. 74 13 56 00

Trondheim: Telefaks 73 87 94 91
Steinkjer: Telefaks 74 13 56 26

NAF avd. 9 Nord:
Tlf. 78 43 67 01. Telefaks 78 44 50 15

NAF avd. 111
Løkken Gruvearbeiderforening:
Tlf. 72 49 64 87

NAF avd. 142
Longyearbyen Arbeiderforening:
Tlf. 79 02 51 26. Telefaks 79 02 13 09

NAF avd. 214
Sandbekk Grubearbeiderforening:
Tlf. 51 47 82 97. Telefaks 51 47 80 38

HØST

Ved adresseendring:
Fyll ut slippen og send den inn til
Norsk Arbeidsmandsforbund,
Postboks 8704, Youngstorget,
0028 OSLO

B-Postabonnement

Ny adresse

.....

.....

Ny arbeidsgiver

Furulegger i Nordfjord filtrerer et forsiktig streif av høstsol over ormegras, og minner oss om frostnetter som skal komme. (Foto: Randi Bergan/Magasinet)